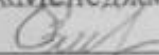

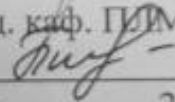
Вінницький національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Удосконалення управління активами машинобудівних підприємств
(на прикладі приватного акціонерного товариства
«Барський машинобудівний завод)»

Виконав: студент 2 курсу, групи МБА-22м
спеціальності 073 «Менеджмент»
Захарченко О.М.

Керівник: к.е.н., доц. каф. ПЛМ
Пілявоз Т.М.
« 05 » 12 2023 р.

Опонент: к.е.н., доц. каф. ФІМ
Коваль Н.О.
« 06 » 12 2023 р.

Допущено до захисту
 Завідувач кафедри ПЛМ
д.е.н., проф. Мороз О.О.
« 8 » 12 2023 р.

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
Рівень вищої освіти – II-й (магістерський)
Галузь знань – 07 «Менеджмент та адміністрування»
Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма – Менеджмент і бізнес-адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ПЛМ
д.е.н., професор Мороз О.О.

« ___ » _____ 2023 р.

З А В Д А Н Н Я
НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ
Захарченку Олександрю Миколайовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Удосконалення управління активами машинобудівних підприємств (на прикладі приватного акціонерного товариства «Барський машинобудівний завод»)»

керівник роботи Пілявоз Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ВНТУ від «18» вересня 2023 року № 247.

2. Строк подання роботи : 27.11.2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: наукові дослідження, офіційні статистичні дані, законодавчо-нормативні акти, фінансова звітність ПрАТ «Вінницький завод «Маяк»

4. Зміст текстової частини: 1. Теоретичні засади управління активами підприємства

2. Аналіз активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

3. Розробка пропозицій щодо удосконалення управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

5. Перелік ілюстративного матеріалу: Таблиці: 1. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості та машинобудування у 2018–2022 роках. 2. Аналіз зміни основних економічних показників діяльності ПрАТ «Барський машинобудівний завод». 3. Аналіз структури активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод». 4. Аналіз структури необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод». 5. Аналіз структури оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод». 6. Порівняння виплат за лізинговими та кредитними платежами для придбання машини контактного зварювання 2122N. 7. Динаміка показника фондовіддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод» та факторів за 2018-2022 рр. 8. Результати прогнозування фондовіддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Рисунки: 1. Склад активів підприємства. 2. Система управління активами підприємства. 3. Етапи аналізу активів підприємства. 4. Динаміка структури активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод». 5. Динаміка показників рентабельності активів та капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод». 6. Організація процесу управління активами

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1. Спеціальна частина	Пілявоз Т.М., доцент кафедри ПЛМ	01.10.2023	12.10.2023

7. Дата видачі завдання «01» вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Формування та затвердження теми магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	01.09.2023 р.	
2	Перший рубіжний контроль виконання МКР (1-й розділ МКР)	30.09.2023 р.	
3	Другий рубіжний контроль виконання МКР (2-й розділ МКР)	12.10.2023 р.	
4	Третій рубіжний контроль виконання МКР (3-й розділ МКР)	12.11.2023 р.	
5	Нормоконтроль (рівень оригінальності роботи). Попередній захист МКР	27.11.2023 р.	
6	Рецензування МКР	06.12.2023 р.	
7	Подання МКР на кафедру до захисту	07.12.2023 р.	
8	Захист МКР	11.12.2023 р.	

Здобувач

(підпис)

Захарченко О.М.

Керівник роботи

(підпис)

Пілявоз Т.М.

АНОТАЦІЯ

УДК 336.658

Захарченко О.М. Удосконалення управління активами машинобудівних підприємств (на прикладі приватного акціонерного товариства «Барський машинобудівний завод»). Магістерська кваліфікаційна робота зі спеціальності 073 – Менеджмент. Вінниця: ВНТУ, 2023. 88 с. На укр. мові. Бібліогр.: 40 назв; рис.: 13; табл. 21.

У магістерській кваліфікаційній роботі запропоновано пропозиції щодо удосконалення управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод». Наукові і практичні положення щодо шляхів підвищення ефективності управління активами можуть бути впроваджені на досліджуваному в роботі підприємстві та інших машинобудівних підприємствах, що дозволить підвищити ефективність господарської діяльності. У теоретичній частині роботи досліджено сутність та основні види активів підприємства, охарактеризовано систему і методи управління активами, а також визначено та охарактеризовано основні етапи аналізу активів підприємства. В аналітичній частині роботи здійснено оцінювання ефективності економічної діяльності та ефективності управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод». У прикладній частині роботи розроблено пропозиції удосконалення управління активами досліджуваного підприємства та загалом машинобудівних підприємств.

Ключові слова: активи, необоротні активи, основні засоби, оборотні активи, структура, управління, вартість підприємства, лізинг, фондвіддача.

ABSTRACT

Zakharchenko O.M. Improvement of asset management of machine-building enterprises (on the example of the private joint-stock company «Bar Machine-Building Plant»). Master's qualification work in specialty 073 – Management. Vinnitsa: VNTU, 2023. – 88 p. In Ukrainian language. Bibliographer: 40 titles; fig.: 13; tabl. 21.

In the master's qualification work made to improve the asset management of PJSC company «Bar Machine-Building Plant». The scientific and practical provisions on ways to improve the efficiency of asset management can be implemented at the enterprise studied in the work and other machine-building enterprises, which will increase the efficiency of economic activity. In the theoretical part of the paper, the essence and main types of enterprise assets are investigated, the system and methods of asset management are characterized, and the main stages of analysis of enterprise assets are defined and characterized. In the analytical part of the work, the efficiency of economic activity and the efficiency of asset management of PJSC company «Bar Machine-Building Plant» are evaluated. In the applied part of the work, proposals for improving the asset management of the studied enterprise and machine-building enterprises in general are developed.

Keywords: assets, non-current assets, fixed assets, current assets, structure, management, enterprise value, leasing, return on investment.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Сутність та значення активів підприємства	7
1.2 Характеристика системи та методів управління активами підприємства	15
1.3 Методичний інструментарій аналізу активів підприємства	23
2 АНАЛІЗ АКТИВІВ ПРАТ «БАРСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД»	30
2.1 Аналіз стану підприємств машинобудування України та економіко-організаційна характеристика ПрАТ «Барський машинобудівний завод»	30
2.2 Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Барський машинобудівний завод»	37
2.3 Оцінка стану та ефективності управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод»	49
3 РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПРАТ «БАРСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД»	65
3.1. Модель управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод» на основі інноваційного підходу	65
3.2. Пропозиції щодо удосконалення управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод»	68
3.3 Побудова моделі ефективності використання необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»	74
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85

	3
ДОДАТКИ	89
Додаток А Фінансова звітність ПрАТ «Барський машинобудівний завод»	90
Додаток Б Протокол перевірки кваліфікаційної роботи на наявність текстових запозичень	101
Додаток В Ілюстративний матеріал	102

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективне управління бізнесом в умовах воєнного стану є досить складним, оскільки війна фактично створює форс-мажорні ситуації, які не тільки передбачають скорочення обсягів активної діяльності бізнесу, але й можуть призвести до його повної зупинки, безповоротної втрати власності або ресурсів. Форс-мажорні ситуації характеризуються непередбачуваністю, що ускладнює процес аналізу. У цьому випадку експертам, аналітикам і менеджерам краще говорити про виживання, а не про забезпечення фінансової стабільності бізнесу. Однак, попри це, практика тотальної війни між Україною та рф показує, що воєнний стан – це не завжди криза бізнесу. Якщо підприємство гнучко і швидко реагує на зміни ринку, тобто якщо воно має потужні управлінські можливості, то можна буде продовжувати працювати в умовах війни, створюючи умови для збереження і навіть розвитку активів і ресурсів. Тому поглиблене вивчення теоретичних і практичних питань управління активами підприємства має велике значення в сучасних умовах.

Значення та роль управління активами підприємства відображено в працях зарубіжних дослідників Г. Беккера, Л. Едвінсона, М. Мелоуна та ін. Значний внесок у розвиток теорії та практики управління активами в Україні зробили такі вчені: В. С. Загорський, П. Н. Кобзєв, І. А. Леєр, А. В. Мозенков, А. П. Наливайко, Н. В. Чебанова, З. Е. Шершньова та ін. Науковці надають великого значення пошуку ефективних інструментів і механізмів реалізації стратегічних ідей в управлінні активами підприємства. Проте варто зазначити, що більшість досліджень зосереджено на ефективності управління окремими активами, а ефективність управління визначається складом і структурою всіх активів підприємства, якими необхідно управляти комплексно.

Мета та завдання дослідження. Мета магістерської кваліфікаційної роботи – сформулювати теоретико-методологічні положення та розробити

науково-практичні рекомендації щодо удосконалення управління активами промислових підприємств.

Для досягнення поставленої в роботі мети були визначені основні теоретичні, організаційні та практичні **завдання**:

- розглянути сутність та основні види активів підприємства;
- дослідити систему та методи управління активами підприємства;
- охарактеризувати методичний інструментарій аналізу активів підприємства;
- оцінити сучасний стан машинобудівних підприємств України та проаналізувати основні економічно-фінансові показники діяльності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» за 2020-2022 рр.;
- провести оцінку стану та ефективності управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод»;
- розробити пропозиції щодо удосконалення управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод».

Об'єктом дослідження магістерської кваліфікаційної роботи є процес управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод». **Предметом дослідження** є система та методи управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод».

Інформаційною основою для дослідження є нормативно-правові акти, спеціалізована література з питань управління активами підприємства та дані фінансової звітності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» за 2020-2022 роки.

Методи дослідження: загальнонаукові методи, а саме, абстрагування, порівняння, систематизація, групування, аналіз і синтез, економіко-статистичні методи, методи економіко-математичного моделювання тощо. Для обробки даних використовувались програмні продукти Microsoft Word та Microsoft Excel.

Новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні теоретико-методичних положень щодо управління активами машинобудівного

підприємства:

дістали подальшого розвитку:

- складові системи управління активами підприємства, що заснована на інноваційних методах і не тільки забезпечує ефективне формування активів, але й активно та системно шукає можливості стратегічного розвитку в контексті забезпечення стабільної діяльності та конкурентоспроможності на ринку.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що отримані в ході виконання роботи теоретичні положення, висновки та методичні рекомендації мають прикладний характер і спрямовані на удосконалення управління активами машинобудівних підприємств в сучасних умовах.

Магістерська кваліфікаційна робота є самостійною науковою роботою. Запропоновані до захисту наукові положення, висновки та рекомендації отримані автором самостійно. У наукових працях, опублікованих у співпраці, у магістерській кваліфікаційній роботі використовуються лише ті результати, що сформульовані автором особисто.

Апробація результатів роботи. Результати магістерської кваліфікаційної роботи були представлені під час Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Молодь у науці: дослідження, проблеми та перспективи» і підтверджені публікацією тез доповіді [40].

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та значення активів підприємства

Щоб забезпечити нормальне функціонування економіки України, передусім необхідно ефективно управляти корпоративними активами. Активи відіграють дуже важливу роль у господарській діяльності підприємств, оскільки шляхом ефективного формування та використання своїх активів підприємства можуть покращити свою діяльність, підвищити свій економічний потенціал, а отже, забезпечити отримання доходу (прибуткову діяльність).

Активи – це різні форми економічних ресурсів, що використовуються підприємствами для здійснення господарської діяльності. Вони формуються на основі забезпечення відповідності господарської діяльності місії та стратегії економічного розвитку підприємства та відображення його економічного потенціалу у формі загальних активів (вартості майна). Активи підприємства повинні відповідати їх функціональному спрямуванню та обсягам, що необхідні для забезпечення ефективної діяльності підприємства. Тільки в такій ситуації відповідності активи представлятимуть певну цінність для підприємства і будуть виступати як економічні ресурси, які можна розумно використовувати в поточній і майбутній фінансово-господарській діяльності.

Категорія «актив» є надзвичайно важливою категорією для бухгалтерського, фінансового, управлінського, правового та інших аспектів господарської діяльності будь-якого підприємства [1]. Ця категорія походить з теорії бухгалтерського обліку і пов'язана з побудовою бухгалтерського балансу підприємств. «Actives» у перекладі з латині означає діючий [2].

У науковій економічній та фінансовій літературі науковці по-різному трактують категорію «активи підприємства», між якими існують певні відмінності та певні протиріччя.

Перша група авторів розглядає активи як об'єкт власності. Зокрема, Партин Г. О. та Селюченко Н. Є. визначають, що активи підприємства – це ресурси, що знаходяться в розпорядженні підприємства, використання яких може призвести до збільшення майбутніх економічних вигод [3, с.197].

Автори Сердюков К. Г. та Андруха К. С. під активами підприємства розуміють ресурси, сформовані під час створення підприємства, віднесені до підприємства внаслідок господарської діяльності, доступні для розпорядження підприємства та збільшення економічних вигод у майбутньому [4].

Автори Поліщук М.П. та Михайленко П.П. дають таке визначення: активи – це ресурси, контрольовані компанією в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, принесе економічні вигоди в майбутньому [5].

Олійник Т. О. визначає, що активи підприємства – це ресурси, які контролюються підприємством, і їх використання призведе до збільшення економічного ефекту [6, с. 76].

Колектив авторів [7, с. 28] розуміють під активами сукупність ресурсів, які підприємство контролює в результаті минулих подій і від яких суб'єкт господарювання, як очікується, отримає певну економічну вигоду в майбутньому.

За визначенням Бланка І. О. активи підприємства – це економічні ресурси, контрольовані підприємством і сформовані за рахунок інвестованого капіталу, мають визначену вартість, продуктивність і спроможність приносити дохід, оборотність яких під час використання пов'язані з часом, ризиком і ліквідністю [8, с. 19-20].

Автор Репіна І.М. під активами підприємства розуміє змінну частину ресурсів, що обрана суб'єктом господарювання для здійснення

підприємницької діяльності за затвердженою бізнес-моделлю відповідно до його здатності, з урахуванням факторів часу та ризику, приносити економічні вигоди підприємству та забезпечувати конкурентоспроможність підприємств на конкретних ринках [9, с. 552].

Іванчук Н.В. розглядає активи підприємства як ресурси, сформовані за рахунок інвестованого капіталу, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, що характеризуються визначеною вартістю, продуктивністю та генерують дохід, оборотність яких під час використання призведе до отримання фінансової вигоди в майбутньому [10, с. 110].

Лисевич С. Г. доречно зауважує, що активи є економічними ресурсами, які використовуються в господарській діяльності підприємства з метою отримання ним прибутку [11].

Петруня Н.В. визначає, що активи підприємства – це ті ресурси, які повинні забезпечити ефективне функціонування підприємства...[12, с. 121].

Друга група науковців передбачає їх характеристику сутності активів як об'єкту управління.

Актор Шелудько В. М. визначає активи підприємства як матеріальні та нематеріальні об'єкти, придбані підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, якими підприємство може розпоряджатися та використовувати їх у фінансово-господарській діяльності для отримання прибутку [13].

Згідно з визначенням Стоянової О. Г. активи підприємства – це майно підприємства, яке має матеріальну та нематеріальну форму, що підприємство придбало за рахунок власних або залучених ресурсів, якими підприємство може розпоряджатися та використовувати їх у фінансово-господарській діяльності для отримання прибутку [14, с. 12].

Медведовський В. В. під активами розуміє все майно, відображене в інвентаризаційному описі, тобто це майно, що належить підприємству та перебуває у власності [15, с. 294-301].

Третя група науковців, розглядаючи активи як об'єкт інвестування, зазначає, що активи підприємства є засобами господарюючого суб'єкта і необхідні йому для здійснення різних форм діяльності з метою отримання прибутку [16].

Автори Каціман С. О. та Шаманська О. І. під активами підприємства розуміють господарські засоби, що сформовані за рахунок власного та залученого капіталу [17, с. 357].

Багато науковців трактують категорію «активи підприємства» з точки зору об'єкту бухгалтерського обліку. Зокрема, Національне Положення бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає активи як ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, принесе економічні вигоди в майбутньому [18].

Як зазначає автор Скоробогатова В. В., національні стандарти бухгалтерського обліку наголошують на наявності двох основних умов:

- 1) суб'єкти господарювання повинні мати право власності на активи;
- 2) можливість отримання майбутніх економічних вигод від їх використання [19, с. 338].

Аспекти категорії «актив» часто ідентичні таким категоріям, як «фінансові ресурси», «засоби виробництва» або навіть «капітал» [20].

Отже, узагальнюючи підходи вчених до сутності категорії «активи підприємства» можна виділити три групи, згідно з якими активи розглядаються як:

– ресурси, які є в наявності на підприємстві. Однак в економічній практиці існують відмінності між земельними, матеріальними, нематеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами. До активів належать лише матеріальні, нематеріальні та фінансові ресурси;

– майно підприємства, що представлене у матеріальній та нематеріальній формі. Але згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку не все, що наводиться в Активі балансу, може називатися майном або мати

однакову матеріальну цінність, оскільки до цієї категорії було б недоцільно відносити грошові кошти, гудвіл, резерв сумнівних боргів [21, с. 343];

– господарські засоби, які забезпечують отримання підприємством прибутку. Однак така практика є досить загальною, оскільки економічні вигоди суб'єктам господарювання можуть надаватися не лише господарськими засобами.

На основі теоретичного аналізу сутності категорії «активи» в економічній літературі та нормативно-правових актах, узагальнення та систематизації підходів науковців доцільно розглядати активи як сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей, які мають вартісний вираз і формуються за рахунок власних і позикових джерел фінансування, і систематично поновлюються, обслуговуючи виробничо-господарську діяльність і забезпечуючи її безперервність з метою досягнення економічних та соціальних вигід [22, с. 139].

Активи компанії характеризуються балансовою вартістю, продуктивністю та здатністю генерувати дохід за рахунок постійного обороту [17, с. 357].

Крім того, активи підприємства мають такі властивості [9, с. 552]:

- орієнтовані на результат;
- динамізм;
- нематеріаломісткість.

До основних характеристик активів належать такі [19, с. 342]:

- це матеріальні та нематеріальні об'єкти, які використовуються та контролюються власником бізнесу;
- наявність активів забезпечує безперервність виробничого процесу;
- активи є основою для отримання економічних вигод від їх використання;
- активи мають здатність взаємозамінюватись, перетворюватись та реорганізовуватись;
- активи утворюються в результаті минулих подій.

При формуванні активів підприємства велику увагу слід приділяти вибору їх оптимального рівня та раціональної структури з урахуванням особливостей кожного виду діяльності підприємства та впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

До складу активів включають усі матеріальні цінності, нематеріальні активи та кошти, які належать підприємству на певну дату, їх розміщення та використання [23, с. 439]. На рис. 1.1 наведено склад активів підприємства.

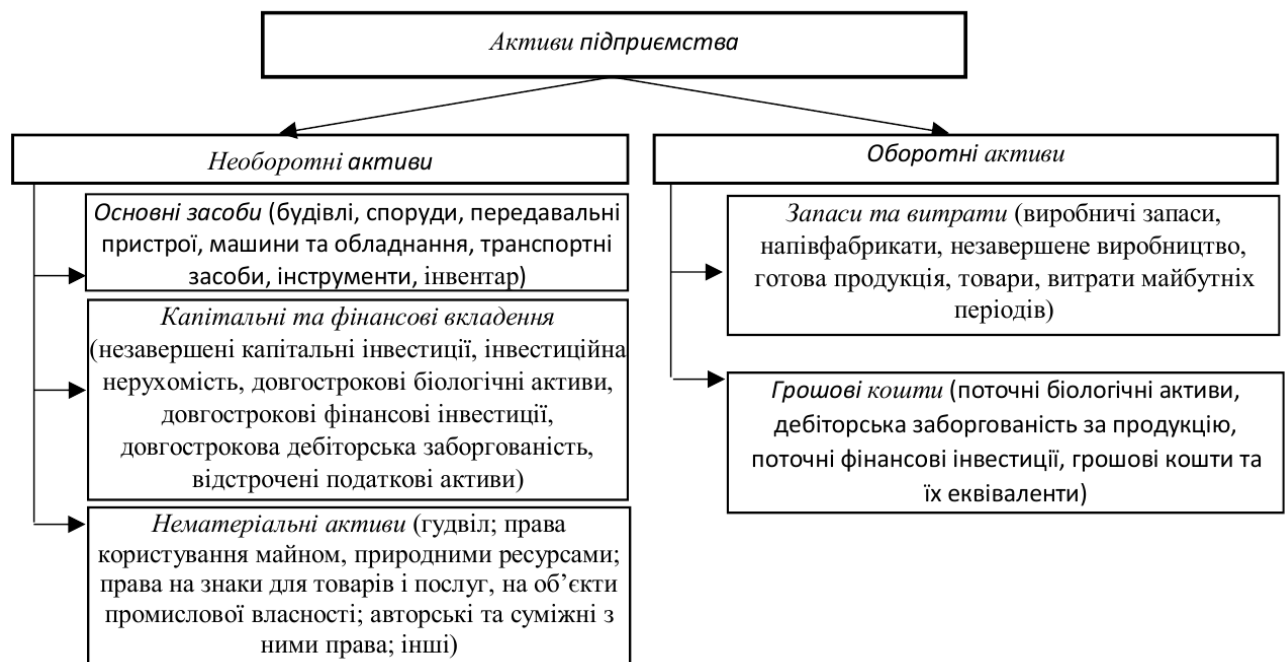

Рисунок 1.1 – Склад активів підприємства

Активи підприємства формуються за рахунок певних джерел фінансування – пасивів або капіталу [24, с. 485].

Фінансові ресурси є ключовим елементом в діяльності будь-якого підприємства і визначають його здатність здійснювати різноманітні операції, вкладати кошти в активи та виконувати фінансові зобов'язання. Розглянемо основні джерела фінансування активів підприємства:

1. Власні кошти (капітал) – це грошові кошти, які надходять від власників підприємства або інвесторів. Частина зароблених підприємством прибутків може бути використана для розширення активів. Резервні фонди

також можуть використовуватися для майбутніх інвестицій або покриття можливих втрат.

2. Позикові ресурси (кредити). Підприємство може отримувати фінансування шляхом залучення позик від банків, фінансових установ, обласних чи місцевих органів влади тощо. Позики можуть бути короткостроковими або довгостроковими.

3. Гранти та субсидії. Підприємство може отримувати фінансову підтримку від уряду, місцевих органів або міжнародних організацій у формі грантів або субсидій.

Використання цих джерел фінансування дозволяє підприємствам формувати свої активи та забезпечувати їхню фінансову стійкість та розвиток. Важливо ефективно керувати цими ресурсами, щоб досягти максимальної ефективності та досягти стратегічних цілей підприємства [25, с. 65].

Правильне формування та використання активів має велике значення для забезпечення загальної ефективності діяльності підприємства, оскільки воно визначає основні характеристики фінансового стану підприємства, а зміни в управлінні цими процесами також супроводжуються відповідними змінами фінансових характеристик.

Активи підприємства повинні відповідати функціональним напрямкам та масштабам діяльності виробничого підприємства. Як зазначає Ковальчук Н.О., лише за досягнення цієї відповідності активи мають певну цінність для підприємства, оскільки його економічні ресурси призначені для використання в наступному періоді [25, с. 66]. При цьому при використанні активів слід враховувати такі фактори, як час, ризик і ліквідність, які забезпечать конкурентоспроможність компанії на ринку [26, с. 236]. Тому забезпечення наявності у виробничому процесі необхідної кількості необхідних активів та їх ефективного використання для нормального функціонування підприємства є важливою гарантією максимізації корпоративного прибутку [19, с. 338].

Для забезпечення цілеспрямованого управління формуванням і використанням активів підприємства необхідно систематизувати активи за різними класифікаційними ознаками. Відповідно до [27, с. 349] активи поділяються за терміном служби, об'єктами інвестування та ступенем ліквідності (рис. 1.2).

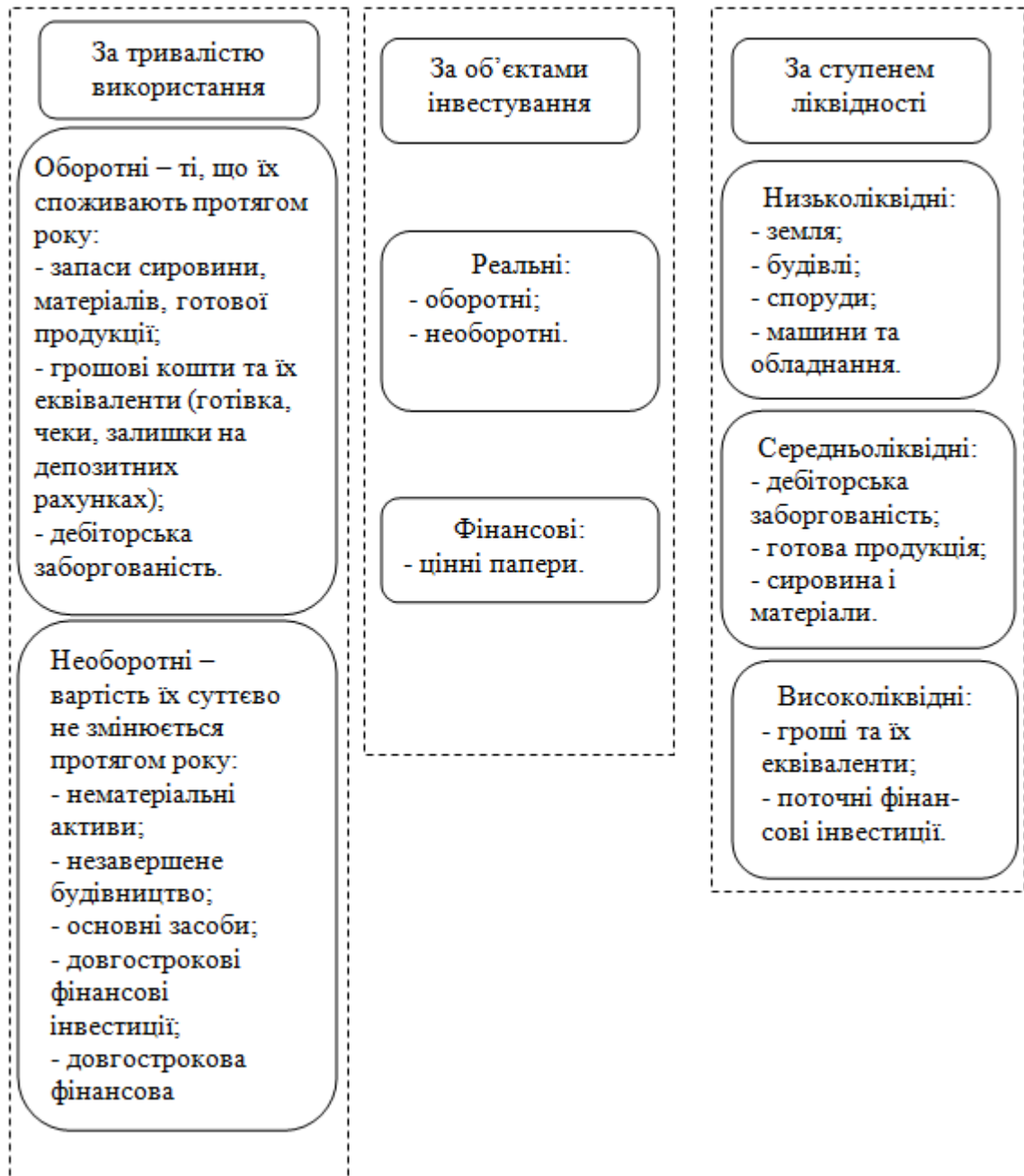

Рисунок 1.2 – Види активів

Крім того, критеріями класифікації активів підприємства можуть бути економічний зміст; місце використання; форма діяльності; характер джерел

формування; характер участі в різних видах діяльності; умови діяльності; ризику і ціна залучення; характер власності тощо.

Структура активів підприємства визначається різними чинниками, зокрема специфікою галузевої діяльності, фінансовою політикою держави і самого підприємства, специфікою поставок і збуту та ін.

Для забезпечення ефективності та результативності діяльності кожне підприємство має вирішити проблему оптимізації структури активів, що допоможе уникнути ризиків та підвищити ефективність управлінських рішень щодо забезпечення фінансової стійкості та прибутковості підприємства.

1.2 Характеристика системи та методів управління активами підприємства

Кожне підприємство, що здійснює фінансово-господарську діяльність, повинно прагнути до створення такої системи управління активами, щоб досягти головної мети власників компанії – отримання максимального прибутку з мінімальними ризиками. Основним завданням системи управління активами підприємства є досягнення найвищих фінансових результатів за рахунок раціонального використання наявних активів [28].

Слід зазначити, що основною метою управління активами підприємства є виявлення та задоволення потреби в окремих видах активів для забезпечення процесу функціонування та оптимізація їх складу для створення відповідних умов для ефективної господарської діяльності.

Система управління активами, яка використовується підприємствами, повинна базуватися на таких принципах:

- максимізація ефективності (досягнення максимальних економічних результатів за рахунок оптимального використання активів і джерел їх фінансування);

- раціональність (підприємства сподіваються досягти найбільших економічних результатів з найменшими витратами позикових коштів);
- низька вартість системи управління активами (вартість управління активами не повинна перевищувати економічний ефект від управління) [29].

Управління активами підприємства – це процес правильного формування та ефективного використання активів з урахуванням впливу численних зовнішніх і внутрішніх факторів на кількість, склад і структуру активів.

Управління активами – система принципів і методів формування та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним формуванням за рахунок різноманітних ресурсів і забезпеченням їх ефективного використання в усіх сферах господарської діяльності підприємства. Тобто управління капіталом визначається як вплив підприємства на капітал з метою ефективного та оптимального його використання для здійснення фінансово-господарської діяльності.

Управління активами підприємства пов'язане з прийняттям ефективних управлінських рішень, тому що розмір і динаміка активів є важливими критеріями для встановлення їх оптимальної структури. З моменту створення підприємства і до його ліквідації або реорганізації активи залишаються необхідним атрибутом господарської діяльності підприємства. Управління активами передбачає також вплив на їх кількість і структуру, джерела фінансування з метою забезпечення ефективності та раціоналізації їх використання.

Управління активами підприємства є важливим елементом, що охоплює широкий спектр завдань (рис. 1.3).

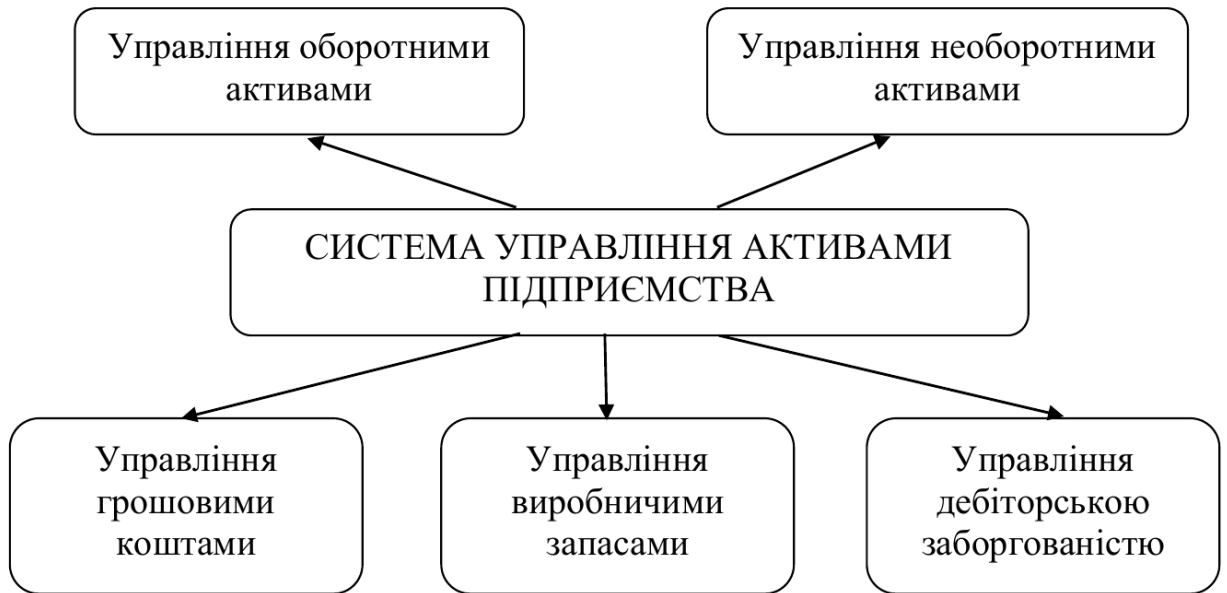

Рисунок 1.3 – Система управління активами підприємства

Основною метою політики управління оборотними активами (капіталом) є визначення обсягу, структури, джерел фінансування і пропорцій оборотних активів, достатніх для забезпечення довгострокової виробничої та ефективної фінансової діяльності підприємства. У зв'язку з цим важливим є формування достатніх рівнів оборотних активів для забезпечення стабільності економічної діяльності.

Політика управління необоротними активами є частиною загальної фінансової стратегії компанії та забезпечує фінансову підтримку їх своєчасного оновлення та ефективного використання. Розглядаючи зміни необоротних активів підприємства, доцільно порівнювати та аналізувати темпи їх зростання з темпами зростання виробництва та реалізації продукції та розміром оборотних активів підприємства.

Політика управління грошовими потоками будь-якого підприємства є інструментом забезпечення фінансово-економічної рівноваги шляхом коригування та збалансування обсягів отриманих і витрачених суб'єктом господарювання грошових коштів. Процес управління грошовими потоками повинен здійснюватися в рамках загальної фінансової політики підприємства і стати одним із важливих інструментів для досягнення головної мети

підприємницької діяльності – підвищення рівня добробуту власників підприємства за рахунок збільшення річного прибутку. та підвищення ринкової вартості підприємства.

Управління запасами є важливим як з технічної, так і з фінансової точки зору. Для фінансових менеджерів підприємств більш важливими є загальна сума коштів, виділена з обороту (імобілізована), і загальна сума коштів у запасах протягом виробничого циклу. Наявні запаси сировини і матеріалів забезпечують гнучкість закупівельної політики підприємства. Без цих запасів було б неможливо підтримувати стабільний графік виробництва. Однак поява великих надлишкових запасів сировини, матеріалів і готової продукції вимагає від керівників компанії гнучкості в сферах виробництва і реалізації продукції, побудови виробничих планів і створення можливостей для більш ефективного використання виробничих ресурсів.

Управління дебіторською заборгованістю визначається як невід’ємна частина комплексного управління оборотними активами компанії та маркетингової політики, спрямованої на розширення продажів продукції, оптимізацію обсягів заборгованості та забезпечення їх своєчасної погашення. Ефективне управління дебіторською заборгованістю підприємств в умовах дефіциту оборотних засобів з урахуванням усіх аспектів стратегічного розвитку суб’єкта господарювання та конкретних тактичних завдань є цілісним процесом, що передбачає модифікацію та застосування альтернативних концепцій управління капіталом підприємства в цілому, а також методів оцінки ефективності функціонування. В умовах відкритості національної економіки запровадження ефективної системи управління дебіторською заборгованістю вітчизняними підприємствами є важливим кроком у забезпеченні збільшення продажів продукції та налагодженні довгострокових ділових відносин, необхідною умовою зниження рівня операційного ризику, а отже, підвищення фінансової безпеки [30].

Важливість цих типів політики та управління полягає в тому, що вони повинні функціонувати інтегровано та взаємоорганізовано в рамках системи управління фінансами підприємства.

Основні цілі та завдання щодо управління активами підприємства представлені на рисунку 1.4.

Рисунок 1.4 – Цілі управління активами підприємства

Досягнення вказаних цілей і завдань дозволить вивести управління активами вітчизняних підприємств на якісно новий рівень. Підвищення ефективності використання активів забезпечить суттєве підвищення рівня конкурентоспроможності.

Завдання управління активами розподіляються на групи, що забезпечуються оборотними та необоротними активами. Такий підхід до орієнтації на складові активів дозволить більш раціонально використовувати

наявні ресурси компанії (фінансові та трудові) та забезпечити вдосконалення процесів управління активами.

Дотримання основних принципів і засад менеджменту сприятиме підвищенню ефективності процесу управління активами, найважливішими з яких є:

- комплексність управління вимагає охоплення всіх аспектів і сторін діяльності та всебічного вивчення причинно-наслідкових зв'язків діяльності підприємства;

- забезпечення системного підходу щодо розгляду кожного об'єкта дослідження як складної динамічної системи, що включає безліч елементів, певним чином пов'язаних між собою та із зовнішнім середовищем;

- об'єктивність, конкретність і точність. Процес управління активами повинен ґрунтуватися на інформації, яка є достовірною, перевіреною і правдиво відображає об'єктивну дійсність, а висновок повинен бути підтверджений результатами аналізу;

- дієвість. Управління активами повинно активно впливати на процес діяльності підприємства та її результати;

- науковість. Управління активами повинно базуватися на економічній науці, поєднуватися з конкретними умовами розвитку національної економіки, використовувати передові фінансові методи дослідження та методи математичного моделювання;

- виконання тактичних та стратегічних завдань. Це зумовлено структурою активів, а також є причиною того, що для нормальної роботи підприємства необхідно поєднувати ці два напрямки. Вони повинні бути взаємопов'язані і ефективно доповнювати один одного. Це також стосується стратегічного та тактичного планування в рамках процесу управління активами;

- контроль, який може вчасно виявити помилки в бізнес-процесі, проаналізувати їх та прийняти відповідні коригувальні та управлінські рішення [31].

На даний момент існує концепція, визнана великою кількістю дослідників і практиків за кордоном, тобто оцінка зростання вартості компанії як основного критерію ефективності управління активами. Крім того, вартість західних компаній є основним критерієм оцінки ефективності їх діяльності на ринку. Мова йде про підвищення капіталізації корпоративних активів, що забезпечує підвищення загальної ефективності економіки та привабливості інвестицій.

Фактори, що впливають на рівень капіталізації активів, умовно поділяють на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх показників діяльності підприємства належать: чистий дохід, прибуток, рентабельність, якість готової продукції, технологія виробництва та технологічне обладнання, а також показники формування та ефективності використання капіталу. Зовнішні фактори включають макроекономічну та політичну ситуацію в країні, правову базу, конкурентне середовище та ринковий потенціал компанії.

Проблема управління капіталізацією активів полягає в тому, щоб врахувати всі ці фактори та побудувати комплексну систему управління, що охоплює національний рівень (забезпечення макроекономічної та політичної стабільності, формування відповідної законодавчої бази для підвищення капіталізації тощо), регіональний рівень (формування відповідної інфраструктури для покращення капіталу регіональних активів) та рівень підприємства.

Відповідно до економічної природи капіталу та його функцій і завдань у забезпеченні розвитку економіки в цілому, особливо окремих суб'єктів господарювання, капітал розглядається як ресурс, здатний приносити дохід і формувати додану вартість. Капіталізація відображає здатність підприємства ефективно використовувати свої ресурси, перетворюючи їх у високоліквідні та ефективні активи, вартість яких визначається не їх компонентами, а продуктами, які вони виробляють.

Отже, завданням управління активами підприємства на основі оцінки рівня капіталізації є підвищення вартості капіталу, підвищення загальної вартості підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості, яке може бути вирішено наступними шляхами:

- формування обсягу капіталу, достатнього для забезпечення необхідних темпів розвитку виробництва;
- оптимізація розподілу капіталу за видами діяльності та сферами використання;
- забезпечення максимальної прибутковості капіталу при очікуваному рівні фінансового ризику;
- оптимізація оборотних засобів;
- забезпечення фінансової гнучкості і постійної фінансової збалансованості підприємства в процесі його розвитку [32].

Основне завдання управління активами з метою збільшення капіталізації досягається системою управління шляхом виконання певних функцій. Функції управління поділяються на дві категорії, що визначається комплексним змістом системи управління: управління активами підприємства як функція системи управління та управління активами як специфічна функція спеціальної галузі управління підприємством [33].

У першому наборі функцій управління активами в основному є:

- визначення стратегії розвитку активів компанії;
- аналізу ефективності фінансової діяльності підприємства та операцій з активами;
- планування розвитку та ефективного використання активів;
- прийняття оперативних рішень щодо ефективного використання активів;
- контроль виконання запланованих і прийнятих оперативних рішень;
- сприяння ефективному використанню активів;
- інформаційне забезпечення системи управління активами.

У другій групі функцій управління активами експерти розглядають такі:

- управління формуванням корпоративних активів;
- управління використанням активів під час господарських операцій;
- управління використанням активів у корпоративному інвестиційному процесі;
- управління рухом активів під час обігу;
- управління фінансовими ризиками, пов'язаними з використанням активів [33].

Створення збалансованої системи оцінки ефективності управління відіграє важливу роль в управління активами підприємства. При цьому значення такої системи полягає не тільки в тому, щоб об'єктивно оцінювати використання та ефективність активів, а й у тому, щоб трансформувати її із системи оцінки в систему управління.

Серед основних показників оцінки ефективності управління активами експерти відзначають:

- швидкість оборотності активів;
- оборотність товарно-матеріальних запасів;
- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.

Дуже важливим показником для оцінки ефективності управління активами на основі капіталізації є показник рентабельності (прибутковості), а саме: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу та чиста рентабельність активів.

1.3 Методичний інструментарій аналізу активів підприємства

Важливою складовою оцінки фінансового стану підприємства є аналіз його активів з метою формування оптимальної структури активів та забезпечення їх ефективного використання. У зв'язку з цим процес

формування та аналізу активів компанії повинен відбуватися за такими принципами:

- враховувати перспективи розвитку основної діяльності (оскільки на першому етапі розвитку суб'єкта господарювання активи, передбачені для господарської діяльності підприємства, швидко зростають, необхідно формувати резерви, які сприятимуть збільшенню кількості виробленої продукції та зростанню потенціалу для диверсифікації підприємницької діяльності);

- забезпечити узгодженість між структурою активів і потребами виробництва;

- забезпечити оптимальну структуру активів компанії, яка, з одного боку, сприяє повному використанню активів, а з іншого – сприяє підвищенню здатності активів приносити дохід.

Дані бухгалтерського обліку, особливо показники надходжень і витрат коштів, виписки з рахунків банківських установ, що обслуговують підприємство, баланс підприємства (звіт про фінансовий стан); звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід); відомості, що містяться у фінансових планах підприємств; інші форми обліку та статистичні звіти є інформаційною основою для аналізу активів та фінансового стану підприємства [34].

Баланс займає центральне місце в системі фінансової звітності. Бухгалтерський баланс є найважливішим джерелом інформації, що відображає фінансовий стан підприємства на певну дату. Він визначає склад і структуру активів підприємства, ліквідність і кругообіг оборотних коштів, наявність власного капіталу і пасивів (джерела зовнішніх ресурсів), стан і динаміку дебіторської і кредиторської заборгованості. Отримання цієї інформації необхідно для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та оцінки ефективності наступних капітальних вкладень і величини фінансових ризиків. На самому підприємстві інформація бухгалтерського балансу широко використовується для аналізу та уточнення господарської діяльності.

Резерви, створені для зменшення витрат і збитків і усунення причин штрафів і пені, виплачуються за рахунок залишку наявного прибутку підприємства. Баланс показує ресурси підприємства та потребу в них. Відповідно до загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку, баланс розкриває зміст понять активів і пасивів.

Аналіз та оцінка активів підприємства є комплексним процесом, який передбачає досягнення ряду завдань (рис. 1.5).

Основні завдання аналізу необоротних активів підприємства:	Основні завдання аналізу оборотних активів підприємства:
• аналіз динаміки (за видами у натуральному та вартісному виразах); • оцінка складу та структури шляхом визначення структурних показників (питомої ваги); • оцінка стану необоротних активів; • оцінка забезпеченості окремими видами активів (основними засобами, земельними ресурсами тощо); • аналіз ефективності використання (показники рентабельності, а також строки окупності необоротних активів); • виявлення резервів інтенсивності оновлення та поліпшення використання необоротних активів, темпів і способів їх відтворення, визначення напрямів майбутніх інвестицій.	• аналіз динаміки за видами активів та в цілому; • аналіз складу та структури (питома вага); • розрахунок коефіцієнтів – відношень між окремими видами активів та джерелами їх формування; • оцінка забезпеченості окремими видами ресурсів (виробничими запасами, грошовими коштами тощо) та планування потреби в оборотному капіталі; • аналіз оборотності за показниками, що дають оцінку ефективності використання оборотного капіталу та його елементів за фактором часу; • аналіз ефективності використання, який передбачає визначення показників рентабельності капіталу підприємства та його складових.

Рисунок 1.5 – Основні завдання аналізу активів підприємства

За результатами досліджень економічної літератури щодо методів, за допомогою яких науковці аналізують корпоративні активи, можна навести загальну послідовність цього процесу (рис. 1.6).

Аналіз активів підприємства слід починати з проведення вертикального та горизонтального аналізу активів, результати яких нададуть інформацію

про зміну загального підсумку балансу та які складові вплинули на цю ситуацію.

Рисунок 1.6 – Етапи аналізу активів підприємства

Вертикальний аналіз представляє структуру балансу у вигляді відповідних показників. Горизонтальний аналіз дозволяє відстежувати тенденції в окремих статтях активів за темпами зростання. Зокрема, збільшення активів свідчить про розширення масштабів економічної діяльності, тоді як зменшення активів свідчить про зменшення масштабів економічної діяльності. Важливим є формування оптимального розміру активу або забезпечення темпу щорічного приросту не більше 20%, інакше це призведе до підвищення складності господарської діяльності підприємства та погіршення умов та фінансових результатів його діяльності..

На другому етапі аналізу здійснюється загальна оцінка стану майна підприємства та його складових. Зокрема, результати аналізу структури власності підприємства, дозволяють зробити такі висновки:

- збільшення частки основних засобів, капітальних вкладень та інвестицій у обладнання є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про вигідні фінансові операції, оскільки інвестиції в нерухомість є найбільш надійними в умовах інфляції;

- збільшення частки виробничих запасів означає, з одного боку, заморожування наявних в обігу коштів, а з іншого боку, створення запасів є правильним рішенням, особливо в разі зростання цін або нестачі сировини;

- зростання частки дебіторської заборгованості також не є однозначним, що свідчить, з одного боку, про зростання продажів у кредит, а з іншого – про збільшення частки простроченої заборгованості. Тому особливу увагу необхідно приділити вивченню складу боржників.

Третій етап аналізу активів — це дослідження виробничого потенціалу підприємства, включаючи основні фонди, товарно-матеріальні цінності та незавершене виробництво, і проводиться на основі динамічного аналізу їх часток. Збільшення виробничого потенціалу дозволяє зробити висновки про розширення масштабів виробничої діяльності підприємства [35].

Четвертий етап аналізу активів полягає в оцінці стану майна компанії на основі таких показників, як коефіцієнти оновлення, вибуття, зносу та придатності основних засобів.

П'ятий етап аналізу активів полягає в аналізі складу та динаміки необоротних активів, тобто у вивченні загального складу та змін окремих компонентів необоротних активів. Необхідно також порівнювати темпи приросту основних засобів із темпами приросту необоротних активів, оскільки якщо вони перевищують темпи приросту основних засобів, то можна говорити про те, що вся сукупність обороту капіталу підприємства має тенденцію зменшувати.

Слід зазначити, що оптимальна структура необоротних активів сприятиме ефективному використанню основних фондів підприємства, які є основою виробничої діяльності підприємства та джерелом формування його фінансових ресурсів [36].

Шостий етап передбачає аналіз складу та структури оборотних активів, тобто аналогічний п'ятому етапу.

Сьомим етапом аналізу активу є розрахунок його структурних коефіцієнтів, у тому числі коефіцієнтів постійності, мобільності та співвідношення оборотних і необоротних активів. Щодо останнього показника, то якщо необоротні активи становлять понад 40%, науковці підкреслюють, що підприємство має «важку» структуру активів, а якщо менше, то «легку». «Важка» структура активів вказує на високий ступінь чутливості до змін у доходах компанії та значні накладні витрати, тоді як «легка» структура передбачає ліквідність компанії. Слід зазначити, що «важка» структура активів є відносно типовою та нормальною для машинобудівних підприємств, тоді як «легка» структура є відносно типовою та нормальною для торгівельних підприємств. Тому інтерпретувати значення цього показника необхідно виходячи з приналежності підприємства до певних галузей економіки [37].

Завершальним етапом аналізу активів підприємства є розрахунок оборотності активів в цілому та їх складових частин (показники ділової активності), а також показників, що характеризує ефективність використання активів (показники рентабельності).

Таким чином, аналіз активів компанії проводиться в кілька етапів, за результатами яких можна робити аналітичні висновки для виявлення проблем у формуванні та використанні активів, а також відповідних управлінських рішень щодо покращення ситуації, оскільки економічний розвиток підприємства визначається його активами.

Отже, активи відіграють дуже важливу роль у господарській діяльності підприємств, оскільки шляхом ефективного формування та використання

своїх активів підприємства можуть покращити свою діяльність, підвищити свій економічний потенціал, а отже, забезпечити отримання доходу.

У науковій економічній та фінансовій літературі науковці по-різному трактують категорію «активи підприємства», між якими існують певні відмінності та певні протиріччя.

На основі теоретичного аналізу сутності категорії «активи» в економічній літературі та нормативно-правових актах, узагальнення та систематизації підходів науковців доцільно розглядати активи як сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей, які мають вартісний вираз і формуються за рахунок власних і позикових джерел фінансування, і систематично поновлюються, обслуговуючи виробничо-господарську діяльність і забезпечуючи її безперервність з метою досягнення економічних та соціальних вигід.

Основною метою управління активами підприємства є виявлення та задоволення потреби в окремих видах активів для забезпечення процесу функціонування та оптимізація їх складу для створення відповідних умов для ефективної господарської діяльності.

Управління активами підприємства пов'язане з прийняттям ефективних управлінських рішень, тому що розмір і динаміка активів є важливими критеріями для встановлення їх оптимальної структури. Управління активами передбачає також вплив на їх кількість і структуру, джерела фінансування з метою забезпечення ефективності та раціоналізації їх використання.

Аналіз активів підприємства здійснюється з метою формування оптимальної структури активів та забезпечення їх ефективного використання. Аналіз активів компанії проводиться в кілька етапів, за результатами яких можна робити аналітичні висновки для виявлення проблем у формуванні та використанні активів, а також відповідних управлінських рішень щодо покращення ситуації, оскільки економічний розвиток підприємства визначається його активами.

2 АНАЛІЗ АКТИВІВ ПРАТ «БАРСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД»

2.1 Аналіз стану підприємств машинобудування України та економіко-організаційна характеристика ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Сучасний розвиток підприємств машинобудування в Україні перебуває у складних зовнішніх і внутрішніх умовах. Вітчизняна машинобудівна продукція не може задовольнити світовий попит. Проблеми у машинобудівній промисловості спричинені військовим станом, серйозним технологічним відставанням, зниженням обсягів експорту, змінами на зовнішніх експортних ринках, трансформацією української економіки, низькими цінами на сировину на світовому ринку. Поєднання цих умов створює протилежні умови розвитку, що можна пояснити, з одного боку, зниженням попиту на якісну продукцію через наявність великої кількості іноземних конкурентів, а з іншого боку, відкриттям перспектив для впровадження у виробничий процес вищого рівня автоматизації, інновацій, споживання матеріалів та енергоефективності. Тому освоєння європейського ринку є новим необхідним кроком для розвитку українських машинобудівних підприємств.

Машинобудівний комплекс України складається з великої кількості капіталомістких підприємств, які виробляють обладнання для всіх галузей економіки, а також багато споживчих товарів. Він володіє величезним науково-виробничим потенціалом, зосереджена третина промислово-виробничих фондів країни і близько половини промислово-виробничого потенціалу країни. Машинобудування є найбільш складним і диференційованим сектором економіки.

За останні роки галузь зазнала значних труднощів, які характеризуються зростанням обсягів імпортової високоєфективної продукції,

низьким рівнем вітчизняної технології виробництва, зношеністю основних фондів, поступовою деіндустріалізацією галузі. Негативні тенденції розвитку галузі відповідним чином впливають на діяльність експортоорієнтованих підприємств машинобудування.

Україна є активним учасником євроінтеграційного процесу, посилення якого суттєво вплинуло на всі сфери суспільного життя. Ці процеси впливають на діяльність машинобудівних компаній, особливо тих, які мають зовнішні зв'язки. Вихід на зовнішні ринки дає їм не тільки доступ до нових ресурсів і технологій, а й можливість розширити свою діяльність, що є необхідною умовою для їх сталого економічного розвитку. Зміни векторів національної інтеграції зумовлюють потребу підприємств у виборі нових напрямків, форм і видів зовнішньої діяльності, пошуку нових ринків і споживачів, при цьому важливо також, чи є попит на їх продукцію.

Проаналізуємо поточний стан машинобудівних підприємств України за останні п'ять років (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості та машинобудування у 2018–2022 роках [38]

Види діяльності	Роки									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%	Млн. грн.	%
Промисловість	3045201,9	100	3019383,1	100	3236369,1	100	4678908,6	100,0	3854040,1	100,0
Машинобудування	208676,4	6,9	212027,3	7,2	197343,6	6,1	243473,3	5,2	199890,9	5,2
в тому числі										
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	16975,2	0,6	16839,9	0,6	15741,0	0,5	19149,6	0,4	19244,5	0,5
виробництво електричного устаткування	43098,9	1,4	40850,8	1,4	35850,0	1,1	47930,4	1,0	34126,0	0,9
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	70237,3	2,3	71083,1	2,4	72490,3	2,2	91252,7	2,0	56154,9	1,5
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	78365,0	2,6	83253,5	2,8	73262,3	2,3	85140,6	1,8	90365,5	2,3

Діяльність машинобудівних підприємств протягом 2018-2022 роках характеризується зростанням та спаданням обсягів. Питома вага машинобудування в структурі промисловості становить 5,2-7,2 %, що значно нижче від розвинутих країн, де частка машинобудування в середньому складає 25-45%. Це несприятлива тенденція, яка свідчить про незначне значення машинобудування для економіки країни. Невідповідність вітчизняної продукції потребам світового ринку є однією з причин падіння обсягів реалізації машинобудівної продукції.

Структура машинобудівного комплексу України протягом останніх 5 років була відносно стабільною. Лише у 2019 р. в обсязі машинобудування лідирувало виробництво машин і устаткування (37,5 %), в решту років це місце посідало виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів. У 2022 році його частка становила 45,2 %. Найменша частка належить виробництву комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, що є загальною тенденцією на протязі 2018-2022 років.

2022 рік був складним для машинобудівної галузі. Через загрозливі виклики, пов'язані з наслідками війни, наша країна ще не повністю розкрила виробничий потенціал машинобудування. Це безповоротна втрата промислового потенціалу (близько 30%), руйнування виробничих потужностей і транспортних ланцюгів, неможливість отримання ресурсів (зокрема сировини та робочої сили), порушення енергопостачання та комунікацій, що ускладнює господарську діяльність тощо. Незважаючи на те, що під час війни українське машинобудування перебуває в стані невизначеності, перспективи його відновлення вимагають бачення та стратегічного планування майбутнього розвитку на основі європейської зеленої економіки та принципів цифрової трансформації.

З цією метою необхідно вжити ефективних заходів для створення розумної нової промислової структури з цілями індустріальної ревіталізації, структурної перебудови та модернізації, а також на основі трансформаційних

заходів для диверсифікації регіону та розширення масштабів середньо- та високотехнологічного виробництва. Промисловий комплекс задовольнить потреби поточного та майбутнього ринків, економіки, технологічного середовища та військової безпеки та забезпечить досягнення конкурентних переваг. Це передбачає формування самодостатніх промислових комплексів для забезпечення стійкості місцевої економіки в умовах різноманітних внутрішніх і зовнішніх соціально-економічних і військово-політичних потрясінь [39, с. 11-12].

Тому першочерговими завданнями відновлення галузі мають бути:

- усунути перешкоди для входження промислових підприємств до індустріальних парків;
- налагодити ефективний діалог між державними та місцевими органами влади, національними виробниками та науково-освітніми установами, у тісній співпраці з європейськими та міжнародними кластерами;
- удосконалити систему державного замовлення та закупівель шляхом розвитку стратегічного планування закупівель, зменшити контрольно-регулюючі функції держави з урахуванням інформаційної та економічної безпеки країни та досягти інвестиційної лібералізації;
- переглянути законодавство та нормативно-правові акти щодо стимулювання інноваційної діяльності у цій сфері;
- створити систему державних гарантій для іноземних інвесторів, підтримати економічну стабільність шляхом надання грантів на розвиток малого та середнього підприємництва;
- стимулювати входження в підприємницький капітал через спрощені нормативні вимоги, скорочення перевірок, пільгові кредити або інші методи фінансування, включаючи закупівлю резервного енергетичного обладнання;
- європейська практика імплементації, консолідації та узгодження чинних національних та галузевих стратегічних документів з урахуванням військової ситуації, врахування національних інтересів тощо.

Об'єктом дослідження є активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод», відомого виробничого бренду в країнах СНД та Центральної Європи. За понад 80 років успішної роботи на ринку технологічного обладнання ПрАТ «Барський машинобудівний завод» є провідним підприємством України, що спеціалізується на виробництві технологічного обладнання для різних галузей промисловості.

Завод спеціалізується на виробництві обладнання для широкого спектру галузей промисловості, включаючи харчову, консервну, опалювальну, кондитерську та пакувальну. Основною метою діяльності є розробка якісної конкурентоспроможної техніки. Обладнання, що випускається заводом, сертифіковане та відповідає стандартам якості, встановленим на національному та міжнародному рівнях. Нині продукція постачається на понад 2500 підприємств, у тому числі за кордоном. Завод підтримує активну співпрацю з партнерами та постійно освоює нові ринки для розширення продажів.

Компанія пропонує екоконтейнери для утилізації твердих побутових відходів, виготовлені відповідно до галузевих стандартів. Корпус контейнера, який проходить процес гарячого цинкування, виготовлений відповідно до всіх європейських вимог. Завдяки сучасному дизайну та міцним будівельним матеріалам контейнери створені таким чином, щоб протистояти актам вандалізму.

На ПрАТ «Барський машинобудівний завод» представлений широкий асортимент опалювальних котлів, включаючи електричні, газові та твердопаливні варіанти. Котли виготовляються з високоякісних матеріалів, що гарантує безпеку та функціональність. Настінні електричні котли мають високу ефективність при обігріві житлових і підсобних приміщень. Завдяки 3 ступеням потужності та датчику потоку, який контролює та регулює температуру нагріву, ці котли забезпечують оптимальну ефективність теплоносія.

ПрАТ «Барський машинобудівний завод» спеціалізується на постачанні сучасного обладнання для харчової та консервної промисловості. Фахівці підприємства досягли значних успіхів у розробці найсучасніших автоматичних машин, спеціально розроблених для виробництва консервів. Ці передові машини мають виняткову продуктивність, що дозволяє їм ефективно працювати протягом тривалого часу без необхідності частого ремонту чи втручання. Простота обслуговування обладнання та широкий спектр застосування сприяли зростанню попиту на продукцію підприємства. Виробництво включає машини для дозування та розливу, які широко використовуються на харчових і консервних заводах, а також на підприємствах з виробництва дитячого харчування. Крім того, виробляються наповнювачі, придатні для рідин різної в'язкості, вакуумні детектори, машини для закатки та укупорки, транспортери для ємностей із продукцією та інше необхідне обладнання.

ПрАТ «Барський машинобудівний завод» випускає широкий асортимент машин, призначених для обробки цукристих виробів, у тому числі карамелі з різними начинками. Ці машини здатні виконувати різноманітні завдання, такі як витягування, калібрування, охолодження, штампування та згортання карамелі, а також набивання. Крім того, завод має можливість виготовляти дозатори та температурні таблиці. Це обладнання спеціально розроблено для полегшення швидкого та складного процесу виробництва карамелі. Слід зазначити, що ці машини мають такі унікальні переваги, як компактність і сучасний дизайн. Використовуючи обладнання ПрАТ «Барський машинобудівний завод», підприємства можуть забезпечити безперервний та ефективний виробничий процес, дозволяючи створювати велику кількість чудових ласощів.

Крім того, фахівці ПрАТ «Барський машинобудівний завод» готові надати допомогу в оснащенні пекарень як вітчизняного, так і міжнародного виробництва. Підприємство пропонує широкий асортимент високоякісного

хлібопекарського обладнання, включаючи тістомісильні машини, розстойні шафи, хлібопекарські печі та інше необхідне обладнання.

На ПрАТ «Барський машинобудівний завод» надаються комплексні послуги з реконструкції теплових пунктів та будівельних об'єктів.

Продукція для консервної промисловості має виняткову продуктивність, якість і конкурентоспроможність у порівнянні з провідними конкурентами з Італії, Німеччини та Болгарії. Машини для хлібопекарської промисловості, такі як універсальна ділильно-закатувальна машина Б4-58Д та натиральна машина Н-4М, виділяються завдяки своєму неперевершеному призначенню та дизайну, що робить їх єдиними у своєму роді в усьому світі. Крім того, підприємство пропонує ряд настінних і димохідних пристроїв, які відповідають різним потребам.

Котли ПрАТ «Барський машинобудівний завод» мають схожу технічну та експлуатаційну майстерність з європейськими виробниками. Основні компоненти, включаючи автоматика безпеки та регулювання, пальники використовуються європейських виробників. Котли призначені для використання в побутових умовах, цією відмінністю вони відрізняються від закордонних виробів.

Перевагами вітчизняного обладнання є доступна ціна, можливість роботи в гравітаційних системах опалення та енергонезалежність системи, автоматизація, проста конструкція та невисока вартість сервісного обслуговування..

Продукція ПрАТ «Барський машинобудівний завод» перевірена та популярна як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках. Завдяки розвитку нових технологій і впровадженню нового обладнання, технологічні та виробничі можливості підприємства постійно розширюються. Відділ головного технолога дає необхідні вказівки для випуску серійної, модернізованої та нової продукції. Створено та випущено у виробництво 560 одиниць спеціальних приладів, інструментів, штампів.

2.2 Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

З метою визначення загальних тенденцій розвитку ПрАТ «Барський машинобудівний завод» проаналізуємо результати діяльності підприємства за 2020-2022 рр. (таблиця 2.2). Для цього використовуємо дані річної фінансової звітності компанії та різну операційну та бухгалтерську інформацію як початкову інформацію для розрахунків.

Таблиця 2.2 – Аналіз зміни основних економічних показників діяльності ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники	Роки			Відхилення 2021 року від 2020 року		Відхилення 2022 року від 2021 року	
	2020	2021	2022	+, -	%	+, -	%
	2	3	4	5	6	7	8
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	107599	120669	98370	13070	12,1	-22299	-18,5
2. Собівартість реалізованої продукції (з урахуванням адміністративних витрат і витрат на збут), тис. грн.	94104	106689	81687,4	12585	13,4	-25001,6	-23,4
3. Прибуток від реалізації, тис. грн.	13495	13980	16682,6	485	3,6	2702,6	19,3
4. Валюта балансу, тис. грн.	102393	106767	101158,8	4374	4,3	-5608,2	-5,3
5. Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	15980	15026,5	14870,3	-953,5	-6,0	-156,2	-1,0
6. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	86413	91740,5	86288,5	5327,5	6,2	-5452	-5,9
7. Чистий прибуток, тис. грн.	745	921	1602,8	176	23,6	681,8	74,0
8. Власний капітал, тис. грн.	67947,5	66927	61477,9	-1020,5	-1,5	-5449,1	-8,1
9. Залучений капітал, тис. грн.	34445,5	39855	39680,9	5409,5	15,7	-174,1	-0,4
10. Чисельність працівників, чол.	241	226	123	-15	-6,2	-103	-45,6
11. Продуктивність праці, тис. грн./чол.	446,469	533,934	799,756	87,465	19,6	265,822	49,8
12. Фондовіддача, грн.	6,733	8,030	6,615	1,297	19,3	-1,415	-17,6
13. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,245	1,315	1,140	0,070	5,6	-0,175	-13,3
14. Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, грн.	0,875	0,884	0,830	0,010	1,1	-0,054	-6,1

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
15. Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації, %	14,34	13,10	20,42	-1,24	-8,6	7,32	55,9
16. Рентабельність продажів, %	12,54	11,59	16,96	-0,96	-7,6	5,37	46,4
17. Рентабельність активів, %	0,73	0,86	1,58	0,14	18,6	0,72	83,7
18. Рентабельність власного капіталу, %	1,10	1,38	2,61	0,28	25,5	1,23	89,5
19. Коефіцієнт мобільності активів	6,088	6,111	5,481	0,023	0,4	-0,629	-10,3
20. Коефіцієнт покриття	2,681	2,511	2,323	-0,171	-6,4	-0,188	-7,5
21. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,147	0,124	0,203	-0,023	-15,9	0,079	64,1
22. Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,625	0,628	0,584	0,003	0,5	-0,044	-7,0

Аналіз показників, наведених в табл. 2.2, дозволяє зробити висновки, що чистий дохід від реалізації ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2021 році зріс на 13070 тис. грн. або на 12,1 % у порівнянні з 2020 роком, але у 2022 році відповідно до 2021 року чистий дохід від реалізації продукції знизився на 22299 тис. грн. або на 18,5 %. До таких змін призвело значне скорочення чисельності працюючих: у 2021 році було залучено до виробництва на 15 осіб або на 6,2 % менше ніж у 2020 році, у 2022 році порівняно з 2021 роком чисельність працівників ще скоротилась на 103 особи або на 45,6 %.

Зміни обсягів реалізації продукції спричинили відповідні зміни повної собівартості реалізованої продукції: у 2021 році витрати зросли на 12585 тис. грн. або на 13,4 % у порівнянні з 2020 роком, але у 2022 році порівняно з 2021 роком витрати знизились на 25001,6 тис. грн. або на 23,4 %.

Незважаючи на зміни обсягів реалізації продукції і суми витрат, спостерігається тенденція до зростання фінансових результатів ПрАТ «Барський машинобудівний завод», а саме, прибуток від реалізації продукції в 2021 році зріс на 485 тис. грн. або на 3,6% у порівнянні з 2020 роком, у 2022 році порівняно з 2021 роком прибуток від реалізації продукції збільшився на 2702,6 тис. грн. або на 19,3 %. Чистий прибуток ПрАТ «Барський

машинобудівний завод» в 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 176 тис. грн. або на 23,6 %, у 2022 році порівняно з 2021 роком – на 681,8 тис. грн. або 74 %.

Загальна вартість активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2021 році збільшилась порівняно з 2020 роком на 4374 тис. грн. або на 4,3 %, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 5608,2 тис. грн. або на 5,3%.

На ПрАТ «Барський машинобудівний завод» спостерігаються наступні зміни показників:

- продуктивність праці має тенденцію до зростання: в 2021 році зросла на 87,465 тис. грн./чол. або на 19,6 % порівняно з 2020 роком і на 265,822 тис. грн./чол. або на 49,8 % в 2022 році порівняно з 2021 роком;

- фондвіддача знизилась в 2021 році на 1,297 грн. або на 19,3 % порівняно з 2020 роком і на 1,415 грн. або на 17,6 % в 2022 році в порівнянні з 2021 роком;

- оборотність оборотних активів зросла в 2021 році порівняно з 2020 роком на 0,70 обороти або на 5,6% і в 2022 році порівняно з 2021 роком знизилась на 0,175 обороти або на 13,3 %;

- рентабельність реалізованої продукції та продажів в 2021 році знизилась порівняно з 2020 роком на 1,24 % та 0,96 % відповідно і в 2022 році зросла на 7,32 % та 5,37 % відповідно порівняно з 2021 роком;

- рентабельність активів та власного капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» поступово зростає: в 2021 році порівняно з 2020 роком на 0,14 % та 0,28 % відповідно і в 2022 році на 0,72 % та 1,23 % відповідно порівняно з 2021 роком;

- коефіцієнт покриття відповідає нормативним значенням, але за 2020-2022 роки показує тенденцію до зниження, що вказує на зниження ліквідності та платоспроможності ПрАТ «Барський машинобудівний завод»;

- коефіцієнт автономії також відповідає нормативним значенням, що вказує на фінансову стійкість підприємства за 2020-2022 роки.

Узагальнюючи висновки про роботу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» можна відмітити зниження в 2022 році кількісних показників і часткове зростання показників ефективності використання ресурсів підприємства. Все це супроводжується отриманням відповідних фінансових результатів, позитивним є зростання прибутку від реалізації та чистого прибутку, показників рентабельності, що свідчить про ефективну господарську діяльність підприємства.

Проаналізуємо основні показники фінансового стану ПрАТ «Барський машинобудівний завод», а саме показники майнового стану (табл. 2.3), показники ділової активності (табл. 2.4), показники рентабельності (табл. 2.5), показники фінансової стійкості (табл. 2.6), а також показники ліквідності (платоспроможності) (табл. 2.7).

Таблиця 2.3 – Аналіз показників майнового стану ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники	Роки			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021 р. від 2020	2022 р. від 2021 р.
1	2	3	4	(гр.3-гр.2)	(гр.4-гр.3)
1. Валюта балансу (майно підприємства), тис. грн.	102393	106767	101158,8	4374	-5608,2
2. Середня сума основних фондів (засобів), тис. грн.	15589	14601	14633,95	-988	32,95
3. Фондоозброєність, тис.грн./чол.	64,68	64,61	118,98	-0,08	54,37
4. Фондовіддача основних фондів	6,90	8,26	6,72	1,36	-1,54
5. Частка основних засобів в активах, %	15,22	13,68	14,47	-1,55	0,79
6. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,782	0,781	0,795	-0,001	0,014
7. Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,006	0,004	0,001	-0,002	-0,003
8. Частка довгострокових фінансових інвестицій в активах, %	0,029	0,014	0	-0,015	-0,014
9. Частка оборотних активів у загальних активах підприємства, %	84,39	85,93	85,30	1,53	-0,63
10. Частка оборотних виробничих фондів в оборотних коштах, %	26,53	21,29	21,08	-5,24	-0,21
11. Коефіцієнт мобільності активів	5,408	6,105	5,803	0,698	-0,303

Отже, аналізуючи показники майнового стану ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 2.3) можна зробити наступні висновки:

- валюта балансу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» збільшується у 2021 р. на 4374 тис. грн. порівняно з 2020 р., а в 2022 р. на зменшується на 5608,2 тис. грн. порівняно з 2021 р.;

- середня сума основних фондів зменшується протягом 2020-2022 рр. з 15589 тис. грн. до 14633,95 тис. грн.;

- фондоозброєність, тобто забезпеченість персоналу основними засобами, зменшується у 2021 р. на 0,08 тис. грн./чол., проте у 2022 р. зростає на 54,37 тис.грн./чол.;

- фондівіддача основних фондів, тобто величина чистого доходу від реалізації продукції, що припадає на 1 грн., вкладену у основні фонди, у 2021 р. зростає на 1,36 грн., проте у 2022 р., навпаки, зменшується на 1,54 грн.;

- частка основних засобів в активах - частка коштів, інвестованих в основні засоби, у валюті балансу зменшується з 15,52 % у 2020 р. до 14,47 % у 2022 р.;

- коефіцієнт зносу основних засобів, що показує рівень фізичного зносу основних фондів, зростає протягом 2020-2022р.р. з 0,782 до 0,795;

- коефіцієнт оновлення основних засобів, що характеризує рівень фізичного оновлення основних фондів зменшується протягом 2020-2022 р.р. зменшується з 0,006 до 0,001;

- частка довгострокових фінансових інвестицій в активах, що показує зменшення диверсифікованого ризику дорівнює в 2022 році 0, так як довгострокових фінансових інвестицій підприємство немає;

- частка оборотних активів у загальних активах підприємства збільшується протягом 2020-2022 р.р. з 84,39 % до 85,30 %;

- частка оборотних виробничих фондів в оборотних коштах зменшується з 26,53 % до 21,08 % протягом 2020-2022 р.р.;

- коефіцієнт мобільності активів показує скільки оборотних коштів припадає на одиницю необоротних; потенційна можливість перетворення

активів у ліквідні кошти. Даний показник є досить високим, так як рекомендований рівень $K_{\text{моб.}} \geq 5$; у 2022 р. становить лише 5,803.

Отже, майновий стан ПрАТ «Барський машинобудівний завод» є задовільним, про що свідчить зменшення таких показників як середня сума основних засобів, фондівіддача основних фондів, коефіцієнт оновлення основних засобів, частки оборотних засобів в активах, частка оборотних виробничих фондів в оборотних коштах, збільшення коефіцієнту зносу основних засобів та відсутність довгострокових фінансових інвестицій.

Проаналізуємо показники ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Аналіз показників ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники	Роки			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021 р. від 2020	2022 р. від 2021 р.
1	2	3	4	(гр.3-гр.2)	(гр.4-гр.3)
1. Оборотність активів, оборотів	1,051	1,130	0,972	0,079	-0,158
2. Коефіцієнт оборотності оборотних засобів, оборотів	1,245	1,315	1,140	0,070	-0,175
3. Період одного обороту оборотних засобів, днів	289,117	273,696	315,786	-15,421	42,090
4. Коефіцієнт оборотності запасів, оборотів	1,368	1,561	1,283	0,192	-0,278
5. Період одного обороту запасів, днів	263,139	230,684	280,621	-32,455	49,937
6. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	7,717	8,415	7,789	0,698	-0,626
7. Період погашення дебіторської заборгованості, днів	46,7	42,8	46,2	-3,872	3,438
8. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборотів	39,9	31,4	28,7	-8,511	-2,655
9. Період погашення кредиторської заборгованості, днів	309,8	273,5	326,8	-36,327	53,375
10. Період операційного циклу, днів	1,332	1,803	1,600	0,471	-0,203
11. Коефіцієнт оборотності власного капіталу, оборотів	1,051	1,130	0,972	0,079	-0,158

Аналізуючи показники ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 2.4) можна зробити наступні висновки:

- коефіцієнт оборотності оборотних засобів зростає у 2021 р. на 0,070 обороти в порівнянні з 2020р., а в 2022 р. зменшується на 0,175 обороти порівняно з 2021 р.;

- період одного обороту оборотних засобів зростає з 289,117 дня у 2020 р. до 315,786 дня у 2022 р.;

- коефіцієнт оборотності запасів зменшується у 2021 р. на 0,192 обороти, а в 2022 р. зменшується на 0,278 обороти;

- період одного обороту запасів збільшується з 263,139 днів у 2020 р. до 280,621 днів у 2022 р.;

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2021 р. зростає на 0,698 обороти порівняно з 2020 р., а в 2022 р. зменшується на 0,626 обороти порівняно з 2021 р.:

- період погашення дебіторської заборгованості зменшується з 46,7 днів у 2020 р. до 46,2 дня у 2022 р.;

- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зменшується на 8,511 обороти у 2021 р., та на 2,655 обороту у 2022 р.;

- період погашення кредиторської заборгованості зменшується у 2021 р. на 36,327 днів, порівняно з 2020 р., проте у 2022 р. збільшується на 53,375 дня;

- період операційного циклу - тривалість перетворення придбаних матеріальних ресурсів на грошові кошти збільшується з 1,332 днів у 2020 р. до 1,6 дня у 2022 р.;

- коефіцієнт оборотності власного капіталу зменшується на 0,079 оборотів у 2021 р., порівняно з 2020 р. та на 0,158 обороти у 2022 р.

Отже, результати аналізу показників ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчать про негативний стан ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2022 році, а саме зменшення оборотності активів, оборотних засобів, запасів, дебіторської

заборгованості та кредиторської заборгованості та власного капіталу та збільшення періоду одного обороту оборотних засобів, запасів, погашення дебіторської заборгованості, погашення кредиторської заборгованості.

Проаналізуємо показники рентабельності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Аналіз показників рентабельності ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники	Роки			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021 р. від 2020	2022 р. від 2021 р.
1	2	3	4	(гр.3-гр.2)	(гр.4-гр.3)
1. Рентабельність капіталу (активів), %	0,73	0,86	1,58	0,14	0,72
2. Рентабельність власного капіталу, %	1,10	1,38	2,61	0,28	1,23
3. Рентабельність виробничих фондів, %	4,78	6,31	10,95	1,53	4,64
4. Рентабельність реалізованої продукції (продажів), %	12,54	11,59	16,96	-0,96	5,37
5. Рентабельність витрат, %	14,34	13,10	20,42	-1,24	7,32
6. Коефіцієнт реінвестування	1	1	1	0	0
7. Співвідношення сплачених відсотків і прибутку	0	0	0	0	0
8. Період окупності капіталу, днів	137,4	115,9	63,1	-21,5	-52,8
9. Період окупності власного капіталу, днів	91,2	72,7	38,4	-18,5	-34,3

Проаналізувавши показники рентабельності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 2.5), можна зробити наступні висновки:

- рентабельність активів збільшується на 0,14 пункти у 2021 р., порівняно з 2020 р. та на 0,72 пункти у 2022 р. порівняно з 2021 р.;
- рентабельність власного капіталу зростає з 1,1 % у 2020 р. до 2,61 % у 2022 р.;

- рентабельність виробничих фондів збільшується на 1,53 пункти у 2021 р. порівняно з попереднім періодом та на 4,64 пункти у 2022 р. порівняно з 2021 р.;

- рентабельність реалізованої продукції (продажів) зменшується у 2021 р. на 0,96 пункти порівняно з 2020 р., проте у 2022 р. збільшується на 5,37 пункти порівняно з 2021 р.;

- рентабельність витрат у 2021 р. зменшується на 1,24 пункти порівняно з 2020 р., проте у 2022 р. збільшується на 7,32 пункти;

- коефіцієнт реінвестування залишається незмінним протягом 2020-2022 рр., так як у ці роки нерозподілений прибуток рівний чистому прибутку;

- період окупності капіталу зменшується на 21,5 дні у 2021 р. порівняно з 2020 р. та на 52,88 дні у 2022 р. порівняно з 2021 р.;

- період окупності власного капіталу зменшується протягом 2020-2022 р. з 91,2 днів до 38,4 дні.

Отже, характеризуючи показники рентабельності ПрАТ «Барський машинобудівний завод», спостерігається погіршення деяких показників у 2021 р. порівняно з 2020 р. та покращення діяльності у 2022 р. порівняно з 2021 р., про що свідчать зростання рентабельності капіталу (активів), рентабельності власного капіталу, рентабельності виробничих фондів, рентабельності реалізованої продукції (продажів), рентабельність витрат та зниження показників періоду окупності капіталу та періоду окупності власного капіталу.

Проаналізуємо показники фінансової стійкості ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 2.6).

Результати аналізу показників фінансової стійкості ПрАТ «Барський машинобудівний завод» за 2020-2022 рр. дозволяють зробити наступні висновки:

- коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) підприємства має бути $> 0,5$, протягом 2020-2022 рр. значення коефіцієнту відповідають

нормативним, однак негативним моментом є зниження коефіцієнту фінансової автономії в 2022 р. порівняно з 2021 р. на 0,044;

Таблиця 2.6 – Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники	Роки			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021 р. від 2020	2022 р. від 2021 р.
1	2	3	4	(гр.3-гр.2)	(гр.4-гр.3)
1. Коефіцієнт фінансової автономії	0,625	0,628	0,584	0,003	-0,044
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,375	0,372	0,416	-0,003	0,044
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,861	0,823	0,824	-0,038	0,001
4. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,564	0,611	0,515	0,047	-0,096
5. Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (коефіцієнт фінансової стабільності)	1,691	1,715	1,417	0,025	-0,299
6. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (показник фінансового левериджу)	0,591	0,583	0,706	-0,008	0,123
7. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-0,067	0,011	-0,021	0,078	-0,032

- коефіцієнт фінансової залежності, що характеризує ступінь залежності підприємства від зовнішніх зобов'язань зростає протягом 2020-2022 рр. з 0,375 до 0,416, тобто в 2022 р. 41,6 % капіталу підприємства фінансується за рахунок зовнішніх джерел ;

- коефіцієнт маневреності власного капіталу зменшується з 0,861 у 2020 р. до 0,823 у 2021 р., тобто на 0,038, проте у 2022 р. незначно зростає;

- коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами - абсолютна можливість перетворення активів у ліквідні кошти знижується з 0,564 у 2020 р. до 0,515 у 2022 р.;

- коефіцієнт фінансової стабільності, характеризує забезпеченість заборгованості власними коштами, зменшується з 1,691 у 2020 р. до 1,417 у 2022р., хоча відповідає нормативному значенню ($K_{ф.с} > 1$);

- показник фінансового левериджу зростає з 0,591 у 2020 р. до 0,706 у 2022 р., що вказує на зростання залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування;

- коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами в 2020 та 2022 роках має від'ємне значення, тобто підприємство не володіло власними оборотними коштами, що знижує гнучкість його фінансової політики.

Отже, аналіз показників фінансової стійкості дозволяє зробити висновки, що в 2022 році спостерігається погіршення фінансової стійкості ПрАТ «Барський машинобудівний завод», про що свідчать зниження коефіцієнту фінансової незалежності; зростання коефіцієнта фінансової залежності, що вказує на збільшення залежності підприємства від зовнішніх зобов'язань; зменшення коефіцієнта фінансової стабільності.

Проаналізуємо показники ліквідності (платоспроможності) ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Аналіз показників ліквідності (платоспроможності) ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники	Роки			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021 р. від 2020 р.	2022 р. від 2021 р.
1	2	3	4	(гр.3-гр.2)	(гр.4-гр.3)
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,19	0,30	0,23	0,11	-0,07
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,59	0,72	0,54	0,13	-0,19
3. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	2,68	2,51	2,32	-0,17	-0,19
4. Частка оборотних активів в загальній сумі активів	21,97	19,06	24,67	-2,91	5,62
5. Частка виробничих запасів та товарів в оборотних активах	0,28	0,26	0,30	-0,02	0,04

Результати аналізу показників ліквідності (платоспроможності) ПрАТ «Барський машинобудівний завод» показують:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності, що вказує на спроможність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість збільшується у 2021 р. на 0,11, проте у 2022 р. зменшується на 0,07; значення коефіцієнту за 2021-2022 р. відповідають нормативним ($K_{\text{абс.лікв.}} = 0,2-0,35$);

- коефіцієнт швидкої ліквідності збільшується у 2021 р. на 0,13 порівняно з 2020 р та знижується в 2022 р. на 0,19 порівняно з 2021 р.; значення коефіцієнту не відповідає нормативним значенням ($K_{\text{шв.лікв.}} = 0,7-0,8$);

- коефіцієнт поточної ліквідності (покриття), що характеризує достатність оборотних коштів для погашення боргів протягом року, хоча і відповідає нормативним значенням, однак протягом 2020-2022 рр. зменшується з 2,68 до 2,32.

Таким чином, ПрАТ «Барський машинобудівний завод» протягом 2020-2022 рр. є ліквідним та платоспроможним, однак негативним є зниження показників ліквідності в 2022 р.

Визначимо тип фінансової стійкості та проаналізуємо джерела формування запасів. Розрахунки зведемо в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 - Визначення типу фінансової стійкості ПрАТ «Барський машинобудівний завод» в 2021-2022 роках

Показник	Роки		Відхилення 2022 р. від 2021 р.
	2021	2022	
1	2	3	4
1. Джерела власних засобів (власний капітал)	67872	55083,8	-12788,2
2. Основні засоби та нематеріальні активи	15193	14547,6	-645,4
3. Наявність власних оборотних засобів (ряд. 1 - ряд. 2)	52679	40536,2	-12142,8
4. Довгострокові кредити і позичкові засоби	3179	4870,2	1691,2
5. Наявність власних засобів і довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат (ряд. 3 + ряд. 4)	55858	45406,4	-10451,6

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4
6. Короткострокові кредити і позичкові засоби	36979	34333,6	-2645,4
7. Загальна величина основних джерел формування запасів (ряд. 5 + ряд. 6)	92837	79740	-13097
8. Загальна величина запасів	37545	38280,1	735,1
9. Надлишок (+) або недостача (-) власних оборотних засобів (ряд. 3 - ряд. 8)	15134	2256,1	-12877,9
10. Надлишок (+) або недостача (-) власних і довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат (ряд. 5 - ряд. 8)	18313	7126,3	-11186,7
11. Надлишок (+) або недостача (-) загальної величини основних джерел формування запасів і витрат (ряд. 7 - ряд. 8)	55292	41459,9	-13832,1
12. Тривимірний показник фінансової стійкості	Абсолютна стійкість	Абсолютна стійкість	×

Результати розрахунків за тривимірним показником типів фінансової стійкості показують, що фінансовий стан ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2021-2022 роках є абсолютно стійким. Позитивною характеристикою підприємства є наявність власних оборотних засобів та довгострокових позичкових коштів для формування запасів і витрат. Отже, керівництво підприємства проводить ефективну політику щодо формування структури капіталу компанії та підвищує фінансову стабільність.

2.3 Оцінка стану та ефективності управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Визначення вартості ПрАТ «Барський машинобудівний завод» як цілісного майнового комплексу здійснимо за двома методами:

а) За балансовим методом:

$$B_{пб} = B_6 - \PhiЗ, \quad (2.1)$$

де $B_{пб}$ – вартість підприємства, тис. грн.;

B_6 – валюта балансу, тис. грн.;

ФЗ – фінансові зобов'язання, тис.грн.

Знайдемо вартість ПрАТ «Барський машинобудівний завод» за балансовим методом (формула 2.1) протягом 2020-2022 рр.

$$B_{нб}^{2020} = 105504 - (33809 + 5743) = 65952 \text{ (тис.грн.)},$$

$$B_{нб}^{2021} = 108030 - (36979 + 3179) = 67872 \text{ (тис.грн.)},$$

$$B_{нб}^{2022} = 94287,6 - (34333,6 + 4870,2) = 55083,8 \text{ (тис.грн.)}.$$

б) за методом дисконтованої вартості майбутніх чистих грошових потоків:

$$B_n = \frac{\text{ЧГП}}{r}, \quad (2.2)$$

де B_n – вартість підприємства,

ЧГП – чистий грошовий потік (чистий рух грошових коштів) або чистий прибуток;

r – ставка дисконтування,

Знайдемо вартість ПрАТ «Барський машинобудівний завод» за методом дисконтованої вартості майбутніх чистих грошових потоків за 2020-2022 рр.

$$B_n^{2020} = \frac{745}{0,2} = 3725 \text{ (тис.грн.)},$$

$$B_n^{2021} = \frac{921}{0,2} = 4605 \text{ (тис.грн.)},$$

$$B_n^{2022} = \frac{1602,8}{0,2} = 8014 \text{ (тис.грн.)}.$$

Гудвіл розраховується за формулою:

$$\Gamma = B_n - B_{нб}, \quad (2.3)$$

$$Г_{2020} = 3725 - 65952 = -62227 \text{ (тис.грн.)},$$

$$Г_{2021} = 4605 - 67872 = -63267 \text{ (тис.грн.)},$$

$$Г_{2022} = 8014 - 55083,8 = -47069,8 \text{ (тис.грн.)}.$$

Від'ємне значення гудвілу свідчить про те, що вартість підприємства за методом дисконтованої вартості майбутніх чистих грошових потоків є нижчою, порівняно із вартістю підприємства, обчисленої за дисконтною вартістю, проте ця різниця зменшується за досліджуваний період. Ринкова вартість підприємства є заниженою, порівняно із його балансовою вартістю.

Визначимо джерела фінансування активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» за 2022 р. (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 - Джерела фінансування активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2022 році

Активи	Джерела фінансування, тис. грн..				Усього активів, тис. грн..
	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	Власний капітал	Поточні зобов'язання	Доходи майбутніх періодів	
1	2	3	4	6	7
Необоротні активи, тис. грн., %	4870,2 33,5	9677,4 66,5	- -	- -	14547,6
Оборотні активи, в т.ч.	-	45706,4	34333,6	-	79740
- постійні тис. грн., %	- -	45406,4 96,2	1795,2 3,8	- -	47201,6
- змінні тис. грн., %	- -	- -	31467,8 100	- -	31467,8
- витр. майб. періодів тис. грн., %	- -	- -	1070,6 100	- -	1070,6
Усього джерел, тис. грн.	4870,2	55083,8	34333,6	0	94287,6

Отже, необоротні активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод» формуються за рахунок довгострокових зобов'язань (33,5 %) та власного

капіталу (66,5 %). Постійні оборотні активи формуються у 2022 р. за рахунок власного капіталу (96,2 %) та поточних зобов'язань (3,8 %). Змінні оборотні активи та витрати майбутніх періодів – за рахунок поточних зобов'язань (100%). Тому можна вважати, що у 2022 р. політика фінансування активів компромісна.

Для найбільш точної та достовірної інформації щодо управління активами на ПрАТ «Барський машинобудівний завод», проведемо аналіз структури активів, а також проаналізуємо оборотність активів та капіталу.

Аналіз структури активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» проведемо на основі даних (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 – Аналіз структури активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Статті активів	Роки			Питома вага, %			Відхилення			
							2021 р. від 2020 р.		2022 р. від 2021 р.	
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	тис. грн	частка, %	тис. грн	частка, %
Необоротні активи, тис. грн.	14860	15193	14547,6	14,08	14,06	15,43	333	-0,02	-645,4	1,37
Оборотні активи, тис. грн.	90644	92837	79740	85,92	85,94	84,57	2193	0,02	-13097	-1,37
Разом, тис. грн.	105504	108030	94287,6	100	100	100	2526	-	-13742,4	-
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	6,10	6,11	5,48							

Аналізуючи табл. 2.10 можна сказати про те, що оборотні активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод» мають більшу частку, ніж необоротні, тобто коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів у 2020 р. становив 6,10, в 2021 р. – 6,11, а в 2022 р. – 5,48. Загалом по підприємству спостерігається тенденція зростання суми необоротних активів в 2021 р. порівняно з 2020 р. на 333 тис. грн (2,2 %) та на зменшуються на 645,4 тис.

грн. (4,2 %) у 2022 р. порівняно з 2021 р. Спостерігається збільшення оборотних активів на 2193 тис. грн. (2,4 %) у 2021 р. порівняно з 2020 р. та зменшення на 13097 тис. грн. (14,1%) у 2022 р. порівняно з 2021 р. Так як оборотні активи зменшилися в більшому розмірі ніж необоротні активи в 2022 р., то на ПрАТ «Барський машинобудівний завод» спостерігається тенденція прискорення оборотності всього майна підприємства. В цілому, оскільки питома вага оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» перевищує 60 %, то структуру активів підприємства за 2020-2022 рр. можна визначити як «легку».

Динаміка структури активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» наведена на рис. 2.1.

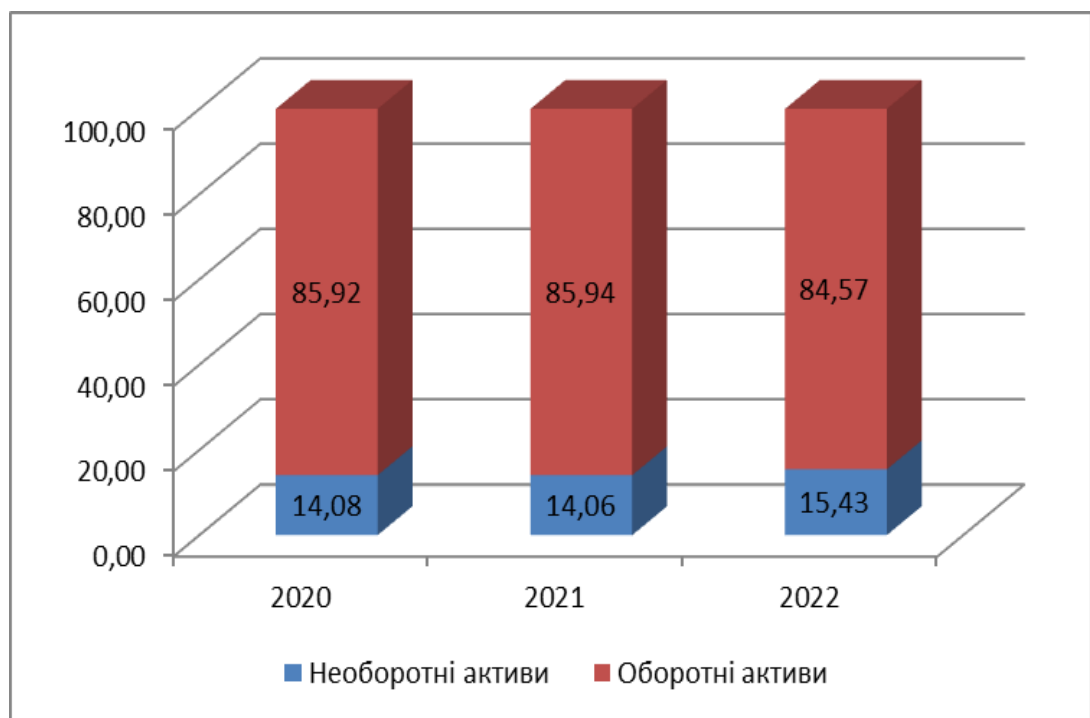

Рисунок 2.1 – Динаміка структури активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Проаналізуємо структуру та динаміку зміни кожного виду активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» та її зміни. Структура необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» наведена в табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз структури необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Статті активів	Роки			Питома вага, %			Відхилення			
							2021 р. від 2020 р.		2022 р. від 2021 р.	
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	тис. грн	частка, %	тис. грн	частка, %
Нематеріальні активи, тис. грн.	125	9	3,3	0,84	0,06	0,02	-116	-0,78	-5,7	-0,04
Основні засоби, тис. грн.	14343	14859	14408,9	96,52	97,8	99,05	516	1,28	-450,1	1,24
Незавершені капітальні інвестиції, тис. грн.	392	325	135,4	2,64	2,14	0,93	-67	-0,50	-189,6	-1,21
Разом необоротних активів, тис. грн.	14860	15193	14547,6	100	100	100	333		-645,4	

З табл. 2.11 видно, що найбільшу питому вагу в необоротних активах ПрАТ «Барський машинобудівний завод» становлять основні засоби: 96,52 % у 2020 р., 97,8 % у 2021 р. та 99,05 % у 2022 р., незавершені капітальні інвестиції – 2,64 % у 2020 р., 2,14 % у 2021 р. та 0,93 % у 2022 р., найменшу питому вагу мають нематеріальні активи підприємства: 0,84 % у 2020 р., 0,06% у 2021 р. та 0,02 % у 2022 р.

Серед основних факторів, що призводять до змін у поточній структурі необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод», важливо відзначити, що:

- спостерігається збільшення основних засобів у 2021 р. порівняно з 2020 р на 516 тис. грн. (питома вага цієї статті зросла на 1,28 %), проте зменшення цієї статті у 2022 р. на 450,1 тис. грн. (питома вага цієї статті зросла на 1,24 %);

- зниження суми нематеріальних активів у 2021 р. на 116 тис. грн. (зниження питомої ваги становить 0,78 %), а в 2022 р. – на 5,7 тис. грн. (зниження питомої ваги становить 0,04 %);

- зменшення незавершених капітальних інвестицій у 2021 р. на 67 тис. грн. (зниження питомої ваги на 0,5 %) та зменшення у 2022 р. на 189,6 тис. грн. (зниження питомої ваги на 1,21%).

Динаміка структури необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» наведена на рис. 2.2.

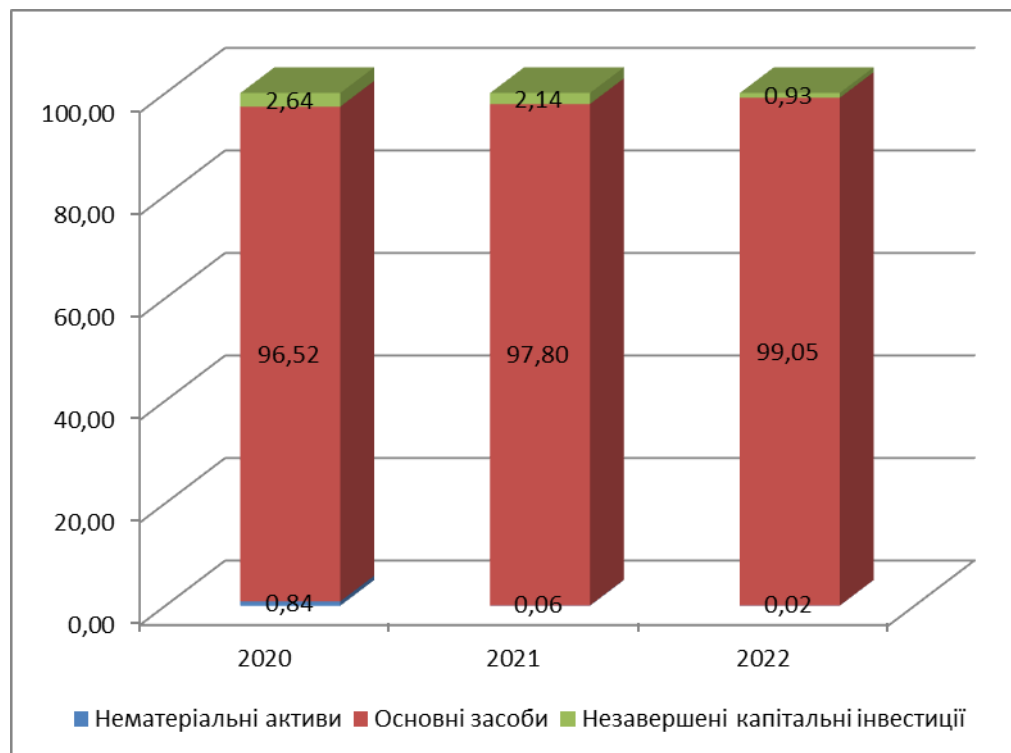

Рисунок 2.2 – Динаміка структури необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Структура оборотних активів відображає фінансовий стан підприємства на звітну дату та свідчить про рівень господарської та фінансово-економічної роботи. Проведемо аналіз структури і динаміки оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 2.12).

Таблиця 2.12 – Аналіз структури оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Статті активів	Роки			Питома вага, %			Відхилення			
							2021 р. від 2020 р.		2022 р. від 2021 р.	
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	тис. грн	частка, %	тис. грн	частка, %
Виробничі запаси, тис. грн.	25387	23722	23871,7	28,01	25,55	29,94	-1665	-2,46	149,7	4,38
Незавершене виробництво, тис. грн.	33409	28507	23019	36,86	30,71	28,87	-4902	-6,15	-5488	-1,84
Готова продукція, тис. грн.	11882	13823	14408,4	13,11	14,89	18,07	1941	1,78	585,4	3,18
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	11209	12832	8071,4	12,37	13,82	10,12	1623	1,46	-4760,6	-3,70
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, тис. грн.	0	534	0	0	0,58	0	534	0,58	-534	-0,58
Інша поточна дебіторська заборгованість, тис. грн.	2059	2046	1775,3	2,27	2,20	2,23	-13	-0,07	-270,7	0,02
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн.	4973	4573	6968	5,49	4,93	8,74	-400	-0,56	2395	3,81
Інші оборотні активи, тис. грн.	348	183	555,6	0,38	0,20	0,70	-165	-0,19	372,6	0,50
Витрати майбутніх періодів, тис. грн.	1377	6617	1070,6	1,52	7,13	1,34	5240	5,61	-5546,4	-5,78
Разом, тис. грн.	90644	92837	79740	100	100	100	2193		-13097	

Аналіз структури оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» згідно з показниками, наведеними в табл. 2.12, свідчить, що найбільшу питому вагу в оборотних активах має незавершене виробництво: 36,8% у 2020 р., 30,71 % у 2021 р. та 28,87 % у 2022 р., дещо менша частка

виробничих запасів: 28,01 % у 2020 р., 25,55 % у 2021 р. та 29,94 % у 2022 р. Також значну частку має готова продукція: 13,11 % у 2020 р., 14,89 % у 2021 р. та 18,07 % у 2022 р. та дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги: 12,37 % у 2020 р., 13,82 % у 2021 р. та 10,12 % у 2022 р. Частка грошей та їх еквівалентів в оборотних активах зростає з 5,49 % в 2020р. до 8,74 % у 2022 р. Найменшу частку в структурі оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» в 2022 році має інша поточна дебіторська заборгованість – 2,23 %, витрати майбутніх періодів – 1,34 % та інші оборотні активи – 0,70 %.

Структура оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» в 2022 р. наведена на рис. 2.3.

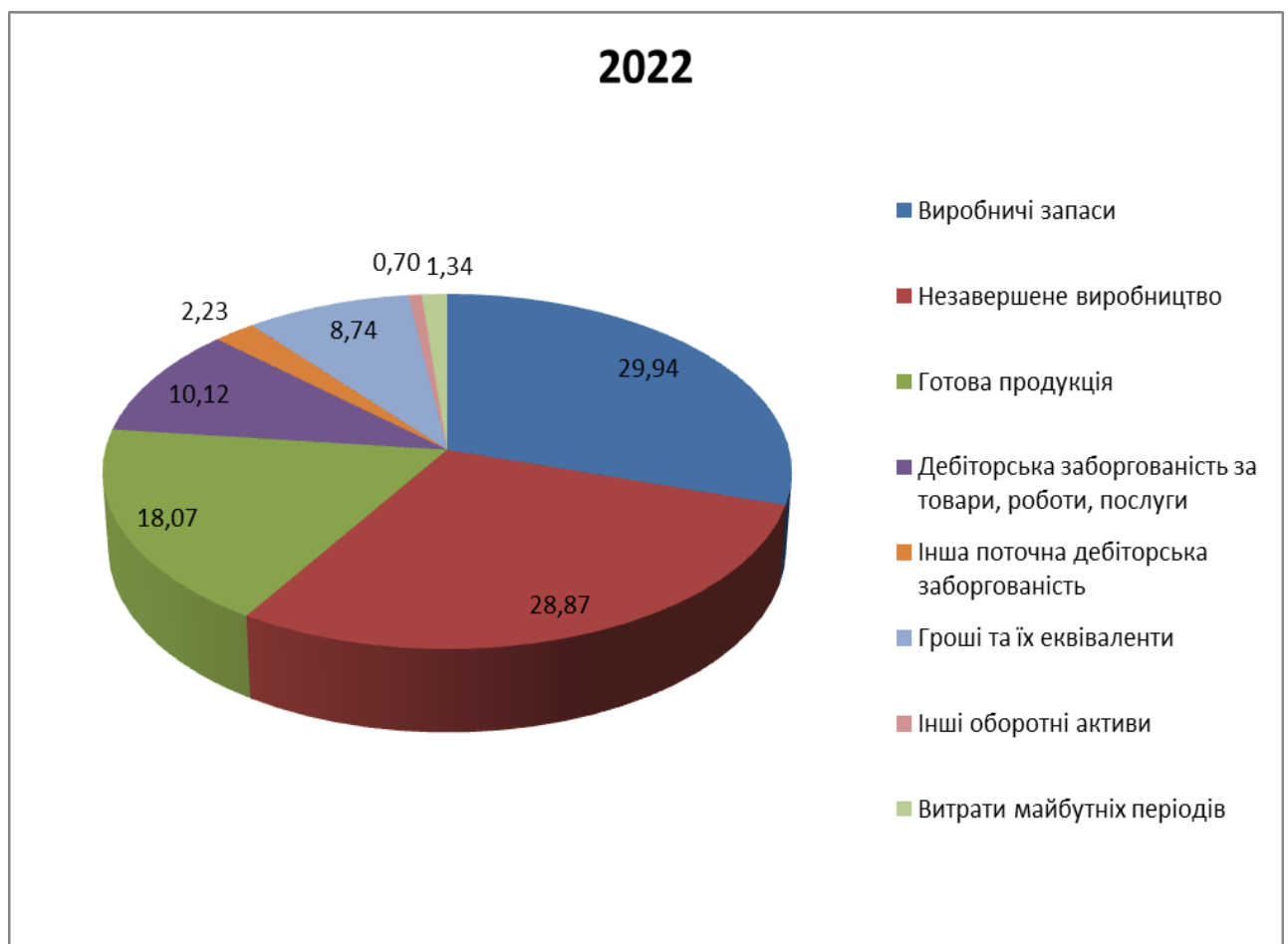

Рисунок 2.3 – Структура оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» в 2022 р.

Загальна динаміка зміни обсягів оборотних активів свідчить про скорочення діяльності ПрАТ «Барський машинобудівний завод». Так у 2021 р. оборотні активи зросли на 2193 тис. грн. (2,4 %) в порівнянні з 2020 р., а у 2022 р. знизились на 13097 тис. грн. (14,1 %) порівняно з 2021 р.

Серед основних факторів, що призводять до змін у поточній структурі оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод», важливо відзначити, що спостерігається:

- зростання запасів готової продукції у 2021 р. на 1941 тис. грн. (зростання питомої ваги на 1,78 %) та у 2022 р. на 585,4 тис. грн. (зростання питомої ваги на 3,18 %);

- зростання величини дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги у 2021 р. (збільшення питомої ваги становить 1,46 %), а в 2022 р. зниження на 4760,6 тис. грн. призвело до зниження питомої ваги на 3,70 %;

- зниження грошових коштів у 2021 р. порівняно з 2020 р. на 400 тис. грн. (питома вага цієї статті знизилась на 0,56 %), проте зростання цієї статті у 2022 р. на 2395 тис. грн. спричинило зростання питомої ваги цієї статті на 3,81 %);

- зменшення виробничих запасів у 2021 р. на 1665 тис. грн. (зниження питомої ваги на 2,46 %) та зростання виробничих запасів у 2022 р. на 149,7 тис. грн. (зростання питомої ваги на 4,38 %);

- зменшення незавершеного виробництва у 2021 р. на 4902 тис. грн. (зниження питомої ваги на 6,15 %) та у 2022 р. на 5488 тис. грн. (зниження питомої ваги на 1,84 %);

- зменшення інших оборотних активів у 2021 р. на 165 тис. грн. (зниження питомої ваги на 0,19 %) та зростання у 2022 р. на 372,6 тис. грн. (зростання питомої ваги на 0,50 %).

- зростання витрат майбутніх періодів у 2021 р. на 5240 тис. грн. (зростання питомої ваги на 5,61 %) та зниження у 2022 р. на 5546,4 тис. грн. (зниження питомої ваги на 5,78 %).

Проаналізуємо прибутковість активів та капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» та її динаміку (таблиці 2.13).

Таблиця 2.13 – Аналіз рентабельності активів та капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2021 р. від 2020 р.	2022 р. від 2021 р.	2021 р. від 2020 р.	2022 р. від 2021 р.
1. Чистий прибуток, тис. грн.	745	921	1602,8	176	681,8	23,62	74,03
2. Середня величина активів, тис. грн.	102393	106767	101158,8	4374	-5608,2	4,27	-5,25
3. Середня величина оборотних засобів, тис. грн.	86413	91740,5	86288,5	5327,5	-5452	6,17	-5,94
4. Середня величина основних засобів, тис. грн.	15589	14601	14633,95	-988	32,95	-6,34	0,23
5. Середня величина оборотних фондів, тис. грн.	56763,5	59509,5	53403,65	2746	-6105,85	4,84	-10,26
6. Середнє значення необоротних активів, тис. грн.	15980	15026,5	14870,3	-953,5	-156,2	-5,97	-1,04
7. Середнє значення власного капіталу, тис. грн.	67947,5	66927	61477,9	-1020,5	-5449,1	-1,50	-8,14
8. Прибутковість (рентабельність), %:				0			
8.1 Активів	0,73	0,86	1,58	0,14	0,72	18,56	83,68
8.2 Оборотних активів	0,86	1,00	1,86	0,14	0,85	16,45	85,02
8.3 Основних засобів	4,78	6,31	10,95	1,53	4,64	31,99	73,64
8.4 Оборотних фондів	1,31	1,55	3,00	0,24	1,45	17,92	93,93
8.5 Необоротних активів	4,66	6,13	10,78	1,47	4,65	31,47	75,86
8.6 Власного капіталу	1,10	1,38	2,61	0,28	1,23	25,51	89,45

Аналіз показників рентабельності активів та капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчить, що рентабельність активів, оборотних активів, основних засобів, оборотних фондів, необоротних активів та власного капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» на протязі досліджуваного періоду показує тенденцію до зростання, що позитивно

характеризує ефективність господарської діяльності підприємства. Так, рентабельність активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2021 р. зросла на 0,14 пункти та на 0,72 пункти у 2022 р.; рентабельність оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2021 р. зросла на 0,14 пункти та на 0,85 пункти у 2022 р.; рентабельність основних засобів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2021 р. зросла на 1,53 пункти та на 4,64 пункти у 2022 р.; рентабельність необоротних активів у 2021 р. зросла на 1,47 пункти та на 4,65 пункти у 2022 р.; рентабельність власного капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2021 р. зросла на 0,28 пункти та на 1,23 пункти у 2022 р. Це пояснюється більшими темпами зростання показника абсолютної ефективності господарської діяльності підприємства – чистого прибутку ПрАТ «Барський машинобудівний завод» за 2020-2022 рр.

Динаміка показників рентабельності активів та капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» наведена на рис. 2.4.

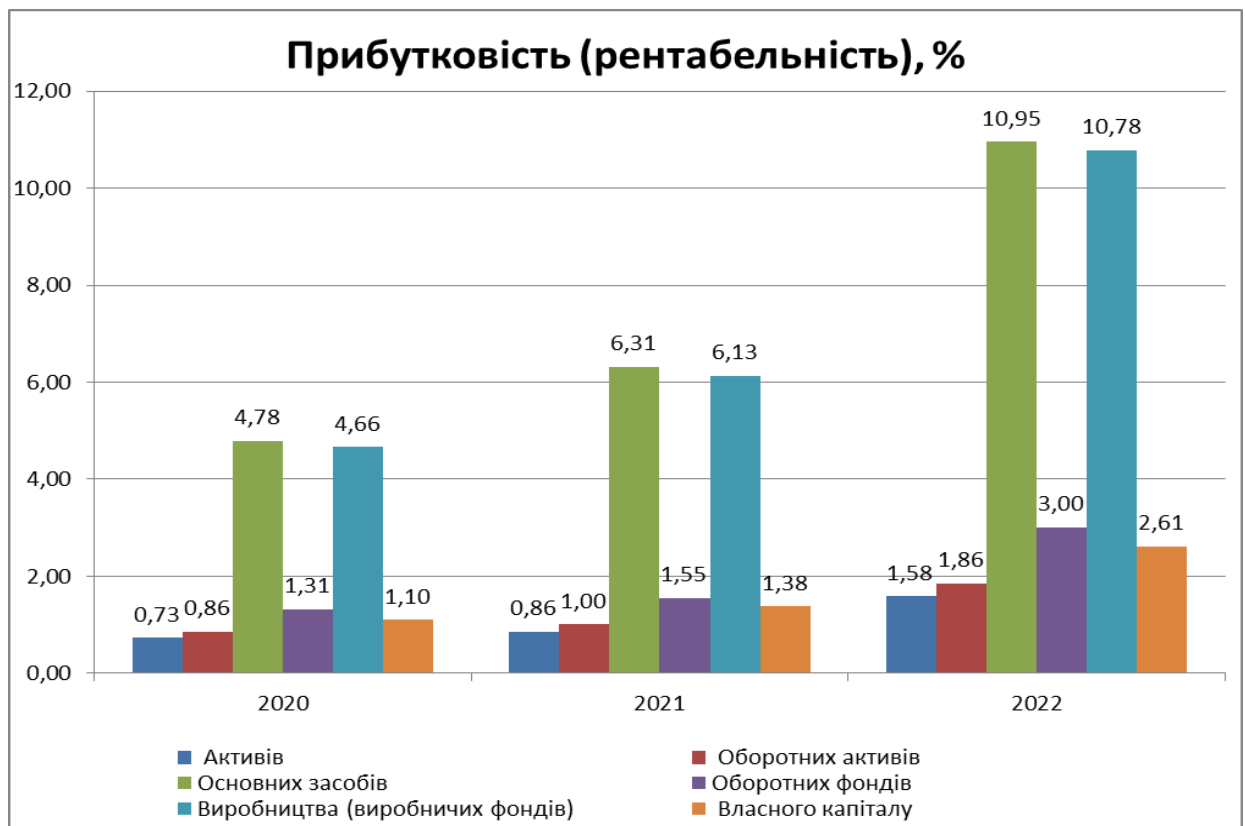

Рисунок 2.4 – Динаміка показників рентабельності активів та капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Проаналізуємо показники оборотності активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод», що дозволяє зробити висновки щодо ефективності використання активів підприємства (таблиця 2.14).

Таблиця 2.14 – Оцінка показників оборотності активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021
1	2	3	4	5	6
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	107599	120669	98370	13070	-22299
2. Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	94104	106689	81687,4	12585	-25001,6
3. Середня вартість активів, тис. грн.	102393	106767	101158,8	4374	-5608,2
4. Середня вартість оборотних активів, тис. грн.	86413	91740,5	86288,5	5327,5	-5452
5. Середня вартість запасів, тис. грн.	68784,5	68365	63675,55	-419,5	-4689,45
6. Середня вартість дебіторської заборгованості, тис. грн.	13944	14340	12629,35	396	-1710,65
7. Середня величина власного капіталу, тис. грн.	67947,5	66927	61477,9	-1020,5	-5449,1
8. Середня величина кредиторської заборгованості, тис. грн.	11923	10518,5	7849,25	-1404,5	-2669,25
9. Термін одного обороту, дні:					
9.1 Активів	342,58	318,53	370,21	-24,06	51,68
9.2 Оборотних активів	289,12	273,70	315,79	-15,42	42,09
9.3 Власного капіталу	227,34	199,67	224,99	-27,67	25,32
10. Операційний цикл					
10.1 Тривалість, днів	309,79	273,47	326,84	-36,33	53,37
10.2 Кількість операційних циклів	1,16	1,32	1,10	0,15	-0,21
11. Фінансовий цикл					
11.1 Тривалість, днів	269,90	242,08	298,11	-27,82	56,03
11.2 Кількість фінансових циклів	1,33	1,49	1,21	0,15	-0,28

Аналіз коефіцієнтів оборотності активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчить, що тривалість одного обороту активів складає у 2020 р. – 342,58 днів, у 2021 р. – 318,53 днів, а у 2022 р. – 370,21 днів. Дані показники відображають негативну тенденцію. Тривалість одного обороту оборотних активів показує негативну тенденцію: у 2020 р. – 289,12 днів, у 2021 р. – 273,70 днів, а у 2022 р. – 315,79 днів. Тривалість операційного та фінансового циклу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» також має негативну тенденцію: тривалість операційного циклу зростає з 309,79 днів у 2020 р. до 326,84 днів у 2022 р., тривалість фінансового циклу зростає з 269,9 днів у 2020 р. до 298,11 днів у 2022 р. Додатні значення тривалості фінансових циклів у 2020-2022 р. свідчать, що сумарний термін одного обороту виробничих запасів і дебіторської заборгованості більший терміну оборотності кредиторської заборгованості.

Тобто, всі показники ефективності активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчать про погіршення ефективності використання активів на підприємстві, що негативно характеризує його діяльність.

Отже, узагальнюючи результати проведеного аналізу, можна зробити висновки, що діяльність машинобудівних підприємств протягом 2018-2022 роках характеризується зростанням та спаданням обсягів. Питома вага машинобудування в структурі промисловості становить 5,2-7,2 %, що значно нижче від розвинутих країн, де частка машинобудування в середньому складає 25-45%. Незважаючи на те, що під час війни українське машинобудування перебуває в стані невизначеності, перспективи його відновлення вимагають бачення та стратегічного планування майбутнього розвитку на основі європейської зеленої економіки та принципів цифрової трансформації.

Об'єктом дослідження виступають активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод». В цілому, аналізуючи діяльність підприємства за 2020-2022 рр. можна відмітити зниження в 2022 році кількісних показників і часткове зростання показників ефективності використання ресурсів

підприємства. Все це супроводжується отриманням відповідних фінансових результатів, позитивним є зростання прибутку від реалізації та чистого прибутку, показників рентабельності, що свідчить про ефективну господарську діяльність підприємства. Майновий стан ПрАТ «Барський машинобудівний завод» є задовільним. Результати аналізу показників ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчать про негативний стан ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2022 році. Аналіз показників фінансової стійкості дозволяє зробити висновки, що в 2022 році спостерігається погіршення фінансової стійкості ПрАТ «Барський машинобудівний завод». ПрАТ «Барський машинобудівний завод» протягом 2020-2022 рр. є ліквідним та платоспроможним, однак негативним є зниження показників ліквідності в 2022 р.

Вартість підприємства ПрАТ «Барський машинобудівний завод» як цілісного майнового комплексу поступово знижується – в 2020 році вона дорівнює 65952 тис. грн., а в 2022 році знижується до 55083,8 тис. грн., що є негативною тенденцією.

Необоротні активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2022 р. формуються за рахунок довгострокових зобов'язань та власного капіталу. Постійні оборотні активи формуються за рахунок власного капіталу та поточних зобов'язань. Змінні оборотні активи та витрати майбутніх періодів – за рахунок поточних зобов'язань. Тому можна вважати, що у 2022 р. на підприємстві використовується компромісна політика фінансування активів.

Аналіз структури активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» показав, що оборотні активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод» мають більшу частку, ніж необоротні, тобто коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів у 2020 р. становив 6,10, в 2021 р. – 6,11, а в 2022 р. – 5,48. Структуру активів підприємства за 2020-2022 рр. можна визначити як «легку».

Аналіз структури необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» показав, що найбільшу питому вагу в необоротних

активах ПрАТ «Барський машинобудівний завод» становлять основні засоби: 96,52 % у 2020 р., 97,8 % у 2021 р. та 99,05 % у 2022 р.

Аналіз структури оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод», свідчить, що найбільшу питому вагу в оборотних активах має незавершене виробництво: 36,8% у 2020 р., 30,71 % у 2021 р. та 28,87 % у 2022 р., дещо менша частка виробничих запасів: 28,01 % у 2020 р., 25,55 % у 2021 р. та 29,94 % у 2022 р. Також значну частку має готова продукція: 13,11% у 2020 р., 14,89% у 2021 р. та 18,07 % у 2022 р. та дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги: 12,37 % у 2020 р., 13,82 % у 2021 р. та 10,12 % у 2022 р.

Аналіз показників рентабельності активів та капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчить, що рентабельність активів, оборотних активів, основних засобів, оборотних фондів, необоротних активів та власного капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» на протязі досліджуваного періоду показує тенденцію до зростання, що позитивно характеризує ефективність господарської діяльності підприємства

Всі показники ефективності активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчать про погіршення ефективності використання активів на підприємстві, що негативно характеризує його діяльність.

3 РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПРАТ «БАРСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД»

3.1. Модель управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод» на основі інноваційного підходу

Безумовно, найбільш надійним еволюційним шляхом для українських підприємств є визнання необхідності комплексного та ефективного використання активів у своїй діяльності. Це має вирішальне значення для того, щоб підприємства вийшли на стадію зростання, де конкурентоспроможність і дохід значно підвищуються. Тим не менш, цей перехід також призводить до ескалації організаційних проблем, пов'язаних з управлінням активами.

Як правило, підприємства використовують застарілий метод, коли йдеться про управління активами. Цей метод спрямований на підвищення балансової вартості активів як засобу підвищення загальної вартості компанії. Однак інноваційний підхід передбачав би прийняття інноваційної стратегії, відомої як стратегічне управління активами (рис. 3.1). Такий підхід передбачає створення комплексної системи ефективного управління активами.

Використання активів у бізнес-операціях можна розглядати як засіб перетворення інноваційного сектора на комерційну діяльність. Отже, підприємства, які віддають перевагу ринково-орієнтованим практикам, зобов'язані прийняти стратегію управління активами, яка зосереджена на активах, які мають найбільший вплив на трансформацію бізнесу. Тому створення стратегічної системи управління активами стає обов'язковим для підвищення прибутковості.

Оцінюючи потенціал активів, ми враховуємо ступінь зростання та ефективність використання активів всередині організації.

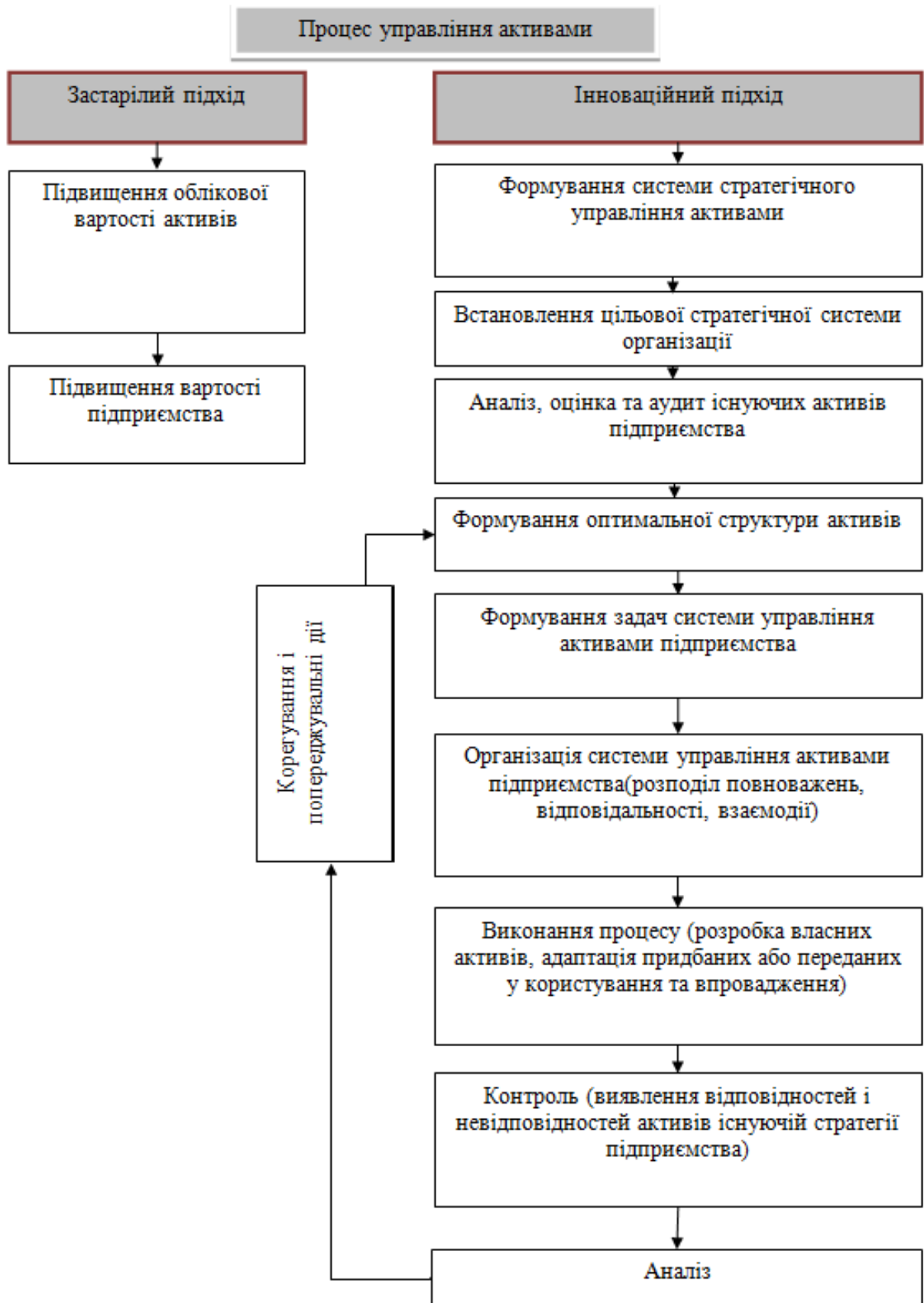

Рисунок 3.1 – Організація процесу управління активами

Системність управління інноваційним розвитком підприємства проявляється в логічному та послідовному виконанні конкретних заходів. Ця діяльність охоплює наукові дослідження та розробки, створення інновацій та інтеграцію цих інновацій у виробництво. Кінцевою метою є отримання нових або вдосконалених продуктів, передової технології виробництва та добре налагодженої системи.

Таким чином, наступний етап передбачає встановлення бажаної стратегічної структури організації.

Щоб забезпечити оптимальну структуру активів, важливо спочатку оцінити поточні активи та вивчити їх узгодженість з інноваційною стратегією. Процес аналізу активів інноваційних компаній передбачає виявлення та оцінку їх вартості, що дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо капіталовкладень у найбільш прибуткові чи перспективні активи, а також припиняти інвестиції в непродуктивні активи.

Отже, ПрАТ «Барський машинобудівний завод» повинно збільшити розподіл капітальних інвестицій в активи, які мають значну інноваційну цінність для бізнесу, одночасно зменшуючи розподіл капітальних інвестицій в активи, які становлять значні ризики зниження вартості та витрат на відновлення. Рекомендується використовувати економічні та математичні методи оптимізації, включаючи лінійне програмування та симплекс-метод.

Для забезпечення ефективної роботи системи управління активами підприємства важливо визначити конкретні цілі. Однією з таких цілей може бути належне регулювання обліку активів.

- встановлення керівних принципів регулювання;
- процес зміни облікової політики щодо активів;
- опис методів, які використовуються для визначення вартості активів у процесі складання фінансової звітності;
- облік доходів і витрат в результаті операцій з активами.

Виконуючи поставлені завдання, підприємство може створити ефективну систему управління активами. Це передбачає прийняття рішень

щодо організаційної структури, делегування повноважень, розподілу обов'язків, сприяння ефективній комунікації та визначення прав і обов'язків осіб, відповідальних за виконання цих завдань.

Сформована система управління активами підприємства сприятиме здійсненню процесу управління. Під час цього етапу будь-які придбані або передані активи модифікуються та вводяться в дію.

Інноваційний підхід передбачає здійснення контролю за впровадженням управлінського процесу для визначення відповідності або невідповідності активів поточній стратегії підприємства. Останні кроки управління активами охоплюють заходи контролю за використанням активів, які повинні охоплювати наступні етапи:

- 1) проведення всебічної оцінки та класифікації всіх активів підприємства;
- 2) прогнозування витрат і доходів, пов'язаних з активами;
- 3) проведення ретельної оцінки об'єктів, які підпадають під категорію активів, а також потенційне прогнозування потенційного доходу, який можна отримати від їх оцінки.

Після завершення даного етапу проводиться ретельний аналіз сформованої структури активів. У разі необхідності здійснюються коригування та попереджувальні заходи. Враховуючи всі зміни формується переглянута структура активів підприємства, що супроводжується формулюванням завдань системи управління, організаційних вимог тощо.

3.2. Пропозиції щодо удосконалення управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Одним із головних факторів будь-якого бізнесу є ефективне управління активами організації. У рамках цього завдання уряд працює над гармонізацією законодавства України з міжнародним. Створення більш сприятливого інвестиційного середовища підштовхнуло міжнародні компанії

до активнішого виходу на український ринок, що показали останні кілька років. Для українського бізнесу це означає серйозне зростання конкуренції.

Порівняємо та оцінимо ефективність різних джерел фінансування для придбання активів.

ПрАТ «Барський машинобудівний завод» планує придбати для виробничого процесу машину контактного зварювання 2122N, привід пневматичний 32кВА вартістю 380000 грн.

Сьогодні контактні зварювальні машини стали якісним і надійним зварювальним обладнанням, яке призначене для безперебійної роботи та зварювання великих обсягів. Такі машини рідко виходять з ладу, тому що вони прості по конструкції і виготовлені з міцних матеріалів.

Розрахунок доцільності залучення коштів за рахунок кредиту (табл. 3.1) та лізингу (табл. 3.2) проведемо на основі відповідних програм АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК», за схемою ануїтетного платежу та стандартною схемою, які є найбільш розповсюдженими. Річні ставки та ставки інших платежів наведені згідно з діючими кредитними програмами АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК».

Таблиця 3.1 – Умови для розрахунку вартості лізингу для придбання машини контактного зварювання 2122N

Показники	Нарахування лізингових платежів за ануїтетною схемою		Нарахування лізингових платежів за стандартною схемою	
	Без прискореної амортизації	З прискореною амортизацією	Без прискореної амортизації	Прискорена амортизація
Вартість машини контактного зварювання 2122N, тис. грн	380000	380000	380000	380000
Строк лізингу, міс.	36	36	36	36
Лізинговий відсоток, %	10	10	10	10
Авансовий платіж, %	30	30	30	30
Комісія за організацію, %	1,5	1,5	1,5	1,5
Норма амортизації (місячна), %	3,33	6,66	3,33	6,66

Таблиця 3.2 – Умови для розрахунку кредитних платежів для придбання машини контактного зварювання 2122N

Умови	Нарахування платежів за ануїтетною схемою	Нарахування платежів за стандартною схемою
Сума кредиту (90 % вартості машини), тис. грн..	342000	342000
Строк кредиту, міс.	36	36
Річна відсоткова ставка, %	20	20
Комісія за видачу кредиту, %	2	2

За допомогою лізингових та кредитних калькуляторів розрахуємо основні суми виплат для підприємства за зазначеними схемами фінансування. Результати розрахунків наведені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Порівняння виплат за лізинговими та кредитними платежами для придбання машини контактного зварювання 2122N

Показник	Кредит		Лізинг			
	Ануїтетна схема	Стандартна схема	Ануїтетна схема		Стандартна схема	
			Без прискореної амортизації	З прискореною амортизацією	Без прискореної амортизації	З прискореною амортизацією
Разом до сплати, грн.	464398,03	454291,20	422635,26	395771,25	422118,10	396625,30
Сума залучених коштів, грн.	342000	342000	380000	380000	380000	380000
Переплата, грн.	122398,03	112291,2	42635,26	15771,25	42118,1	16625,3

Отже, найбільша сума переплати за для придбання машини контактного зварювання 2122N складає 122398,03 грн. за ануїтетною схемою кредитних платежів. Також не вигідний кредит і за стандартної схеми кредитних платежів, сума переплати становить 112291,2 грн. Строк кредиту становить 36 місяці.

Найменшу суму переплати для ПрАТ «Барський машинобудівний завод» забезпечить використання прискореної амортизації за ануїтетною

схемою лізингових платежів дорівнює 15771,25 грн., за стандартної схеми нарахування лізингових платежів з прискореною амортизацією сума переплати становить 16625,3 грн. Повне погашення вартості придбання машини контактного зварювання 2122N, відбудеться за 8 місяців за умови використання прискореної амортизації. Термін лізингової угоди розрахований на 36 місяців, повне погашення вартості придбання машини контактного зварювання 2122N без прискореної амортизації відбудеться за 31 місяць, що скорочує дію лізингової угоди на 5 місяців. Так за ануїтетною схемою нарахування лізингових платежів сума переплати дорівнює 42635,26 грн, а за стандартної схеми – 42118,1 грн.

Отже, найбільш вигідним варіантом фінансування придбання машини контактного зварювання 2122N для ПрАТ «Барський машинобудівний завод» забезпечить використання прискореної амортизації за ануїтетною схемою лізингових платежів.

Питання управління активами підприємства стають все більш актуальними. Сучасна економічна практика вимагає виваженого, нетрадиційного прийняття рішень, яке ґрунтується на поглибленому синтезі сучасних фінансово-теоретичних результатів та досвіду управління фінансами.

Ефективно керуючи активами, підприємство може швидко досягти позитивних результатів для фінансового відновлення свого бізнесу. Розробка стратегії фінансового оздоровлення організації обов'язково включає розробку принципів управління активами як найбільш ліквідною частиною власності. Незважаючи на це, наразі у вітчизняній науковій та системній літературі немає комплексного перегляду принципів управління активами, що відображається на практиці: переважна більшість українських підприємств не мають комплексної політики управління активами.

Основна увага управління активами має бути зосереджена на встановленні оптимальної структури активів, створенні різноманітних можливостей фінансування та гарантуванні ефективності їх використання. З

одного боку, оптимальна величина оборотних активів повинна гарантувати безперебійну та ефективну роботу бізнесу, а з іншого боку, вона повинна мінімізувати існування непродуктивних оборотних активів.

При визначенні необхідної величини активів важливо враховувати як ліквідність, так і прибутковість. Недостатність активів, особливо оборотних, може призвести до зниження ліквідності, що потенційно може спричинити збої в роботі підприємства та втрату доходу. І навпаки, збільшення обсягу оборотних активів зменшує ризик втрати ліквідності.

Коли підприємство досягає оптимального рівня активів, досягається рівень максимальної прибутковості. Однак, якщо підприємство продовжить нарощувати свої активи після цього моменту, воно матиме надлишкові активи, які вимагатимуть витрат на обслуговування та, зрештою, призведуть до зменшення прибутку.

Стратегія і тактика управління активами передбачає досягнення балансу між збереженням ліквідності та максимізацією операційної ефективності.

Для успішного виконання виробничих планів, зниження собівартості і підвищення рентабельності вкрай необхідне послідовне і своєчасне забезпечення сировиною і матеріалами, що відповідають необхідним технічним умовам і стандартам.

Зростаючий попит підприємства на матеріальні ресурси можна задовольнити або екстенсивним шляхом, що передбачає придбання або виробництво додаткових матеріалів і енергії, або інтенсивними методами, які передбачають більш ефективне використання наявних запасів у процесі виробництва.

При дотриманні першого підходу відбувається зростання питомих витрат на матеріали на одиницю продукції, хоча загальні витрати можуть зменшитися через збільшення обсягу виробництва та зменшення частки постійних витрат.

При застосуванні другого підходу знижуються як загальні витрати матеріалів, так і собівартість одиниці продукції. Ефективне використання ресурсів і енергії, по суті, рівнозначне збільшенню їх виробництва.

Для забезпечення безперебійного функціонування підприємства вкрай важливо повністю задовольнити потребу в матеріальних ресурсах за допомогою різних способів закупівлі. Ці джерела можна класифікувати як зовнішні або внутрішні. Зовнішні джерела охоплюють придбання матеріалів у постачальників на основі укладених угод. З іншого боку, внутрішні джерела передбачають зменшення відходів сировини, використання вторинних ресурсів, виробництво матеріалів і напівфабрикатів власними силами, а також впровадження досягнень науки і техніки для збереження матеріалів.

Розробка грамотної політики управління дебіторською заборгованістю може призвести до значного прогресу в мінімізації загальної потреби в поточних активах.

Коли власний капітал знерухомлений через необґрунтовану дебіторську заборгованість, це може призвести до втрати ліквідності та потенційно навіть призупинити виробництво, якщо він перевищить певний поріг.

Один з методів стягнення непогашеної дебіторської заборгованості передбачає надання знижок за швидкої оплати продукції. Багато підприємств використовують цю стратегію для прискорення повернення дебіторської заборгованості, хоча й без проведення ретельних розрахунків, що може призвести до помилок. Впровадження знижок за швидку оплату підходить виключно для постійних клієнтів, які неухильно дотримуються термінів і сум платежів.

Для вітчизняних підприємств перспективним інструментом повернення дебіторської заборгованості є факторинг. Це пояснюється тим, що в наших умовах високий ризик неповернення дебіторської заборгованості і досить

висока ціна факторингових послуг, хоча за кордоном аналогічні послуги дорожчі.

За результатами аналізу активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» для покращення економічного стану управління активами можна запропонувати такі заходи, зокрема:

- оптимізувати частку оборотних активів, що дасть можливість прискорити оборотність всього майна підприємства;
- мінімізувати частку дебіторської заборгованості за розрахунками;
- збільшити обсяг виробництва продукції;
- дотримуватись оптимального співвідношення між запасами готової продукції та ринковим споживчим попитом.

Якщо головна загроза для підприємства – зношеність обладнання – буде подолана, ПрАТ «Барський машинобудівний завод» зможе вийти на новий рівень розвитку за рахунок нових каналів збуту та відкриття власних магазинів.

Виходячи з цього, наслідками впровадження ефективної політики управління активами повинні бути:

- забезпечити безперебійну роботу підприємства;
- зменшити кількість вільних поточних активів, тим самим знижуючи витрати на фінансування;
- прискорити оборотність оборотних активів;
- максимізувати прибуток підприємства, зберігаючи ліквідність.

3.3 Побудова моделі ефективності використання необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Традиційно основними показниками для вимірювання ефективності використання засобів виробництва є фондоддача і фондоємність, машиновіддача і машиноємність, загальна і технічна фондооснащеність, частка активної частини основних фондів у загальному їх складі. Зростання

цих показників вказує на підвищення ефективності і навпаки. Показники віддачі та місткості взаємообернені і використовуються з метою оцінки ефективності використання активів. В економічній літературі для визначення ефективності використання основних фондів в основному використовується показник фондівіддачі. Тому розглянемо цей показник як показник ефективності використання необоротних активів. За допомогою засобів економетричного моделювання визначимо, які фактори найбільше впливають на його зміни.

У таблиці 3.4 наведено динаміку показника фондівіддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод» та фактори, які, можуть на це вплинути на зміну даного показника.

Таблиця 3.4 – Динаміка показника фондівіддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод» та факторів за 2018-2022 рр.

Показники		Роки				
		2018	2019	2020	2021	2022
Фондівіддача, грн	Y	7,265	6,762	6,733	8,030	6,615
Частка необоротних активів в активах, %	X ₁	21,96	18,72	15,22	13,68	14,47
Коефіцієнт зносу основних засобів, п.	X ₂	0,659	0,710	0,782	0,781	0,795
Питома вага робітників, %	X ₃	65,4	66	62,3	67,0	72,2

Показник фондівіддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод» протягом аналізованого періоду поступово знижується. З 2018 р. по 2020 р. фондівіддача поступово знижувалась, в 2021 р. зростає. Проте у звітному 2022 році порівняно з попереднім роком рівень фондівіддачі знизився на 1,415 грн.

Динаміка зміни показника фондівіддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод» показана на рис. 3.2. Отже, згідно з рисунком 3.2 видно, що протягом досліджуваного періоду спостерігалася нечітка тенденція показника ефективності використання нематеріальних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод».

Рисунок 3.2 – Динаміка фондовіддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод» за 2018-2022 рр.

Найнижче значення фондовіддачі спостерігається у 2022 році – 6,615 грн., тоді як в 2021 р. значення показника фондовіддачі складало 8,030 грн..

Значення виділених факторів були визначені на основі даних звітності ПрАТ «Барський машинобудівний завод».

Засобами економетричного моделювання побудуємо модель зміни рівня фондовіддачі, визначимо її якісні характеристики та здійснимо прогнозування фондовіддачі на наступні 3 роки.

Для побудови економетричної моделі зміни фондовіддачі застосуємо інструмент аналізу даних «Регресія». Спочатку побудуємо трьохфакторну економетричну модель зміни фондовіддачі:

$$Y_p = 55,1344 - 0,786X_1 - 45,8027X_2 - 0,0105X_3 \quad (3.1)$$

Відповідно до побудованої моделі, найбільший вплив на зміну ефективності використання засобів виробництва має коефіцієнт зносу основних засобів. Доведено, що зі збільшенням даного коефіцієнта рівень фондовіддачі зменшиться на 45,8027 грн.

Побудована модель має високий коефіцієнт детермінації 0,7933. Це показує, що 79,33 % із трьох факторів впливають на зміну фондівдачі, і лише 20,67 % пов'язані з факторами, які не включені в цю модель. Тому модель (3.1) адекватна для більших значень коефіцієнта детермінації, оскільки він перевищує 0,75.

Достовірність параметрів трьоїфакторної моделі фондівдачі можемо оцінити за критерієм Стьюдента. Параметр є надійним, якщо його розраховане значення перевищує його табличне значення (2,57). За нашими розрахунками, достовірним є лише параметр моделі зі змінним параметром a_2 , оскільки його значення (2,919) більше табличного значення стандарту Стьюдента (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Оцінка достовірності параметрів за критерієм Стьюдента

Розрахункові значення критерія Стьюдента			Табличне значення критерія Стьюдента
t_{a3}	t_{a2}	t_{a1}	$t_{табл}$
1,948	2,919	0,135	2,57

Оскільки встановлена модель (3.1) є достатньою як для вищих значень коефіцієнта детермінації, так і за критерієм Фішера, то доцільно визначити змодельовані значення та надалі спрогнозувати показник фондівдачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод» (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 – Результати економетричного моделювання фондівдачі

Показники		Роки, грн				
		2018	2019	2020	2021	2022
Фондівдача, грн	Y	7,265	6,762	6,733	8,030	6,615
Частка необоротних активів в активах, %	X_1	21,96	18,72	15,22	13,68	14,47
Коефіцієнт зносу основних засобів, п.	X_2	0,659	0,710	0,782	0,781	0,795
Питома вага робітників, %	X_3	65,4	66	62,3	67,0	72,2
Розрахункове значення фондівдачі, грн.	Y_p	7,003	7,208	6,700	7,907	6,590

За даними таблиці 3.6 видно, що змодельоване значення показника фондівддачі підприємства є відносно близьким до фактичного значення.

Передбачається, що розмір обраних факторів може зрости лише на один відсоток протягом наступних трьох років. Результати прогнозу наведені в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Результати прогнозування фондівддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод»

Показники		Рік		
		2023	2024	2025
Прогнозні дані факторів:				
Частка необоротних активів в активах, %	X ₁	14,61	14,76	14,91
Коефіцієнт зносу основних засобів, п.	X ₂	0,803	0,811	0,819
Питома вага робітників, %	X ₃	72,92	73,65	74,39
Прогнозні дані фондівддачі	Y _p	6,104	5,614	5,119

Отже, припустивши, що у 2023 році частка необоротних активів в активах становить 14,61 %, коефіцієнт зносу основних засобів – 0,819, питома вага робітників – 72,92 %, тоді фондівддача буде становити 6,104 грн. У майбутньому буде спостерігатись зниження показника фондівддачі: у 2024 році фондівддача становитиме 5,614 грн, зниження на 15,14 % від фактичного значення в 2022 р. та зниження на 14,81 % від змодельованих даних у 2022 році, у 2025 році рівень фондівддачі становитиме 5,119 грн., що на 22,62 % нижче за фактичне значення та на 22,32 % нижче за змодельовані дані 2022 року.

На рисунку 3.3 графічно відображено зміни рівня фондівддачі та продемонстровано, наскільки наближені змодельовані дані до фактичних даних.

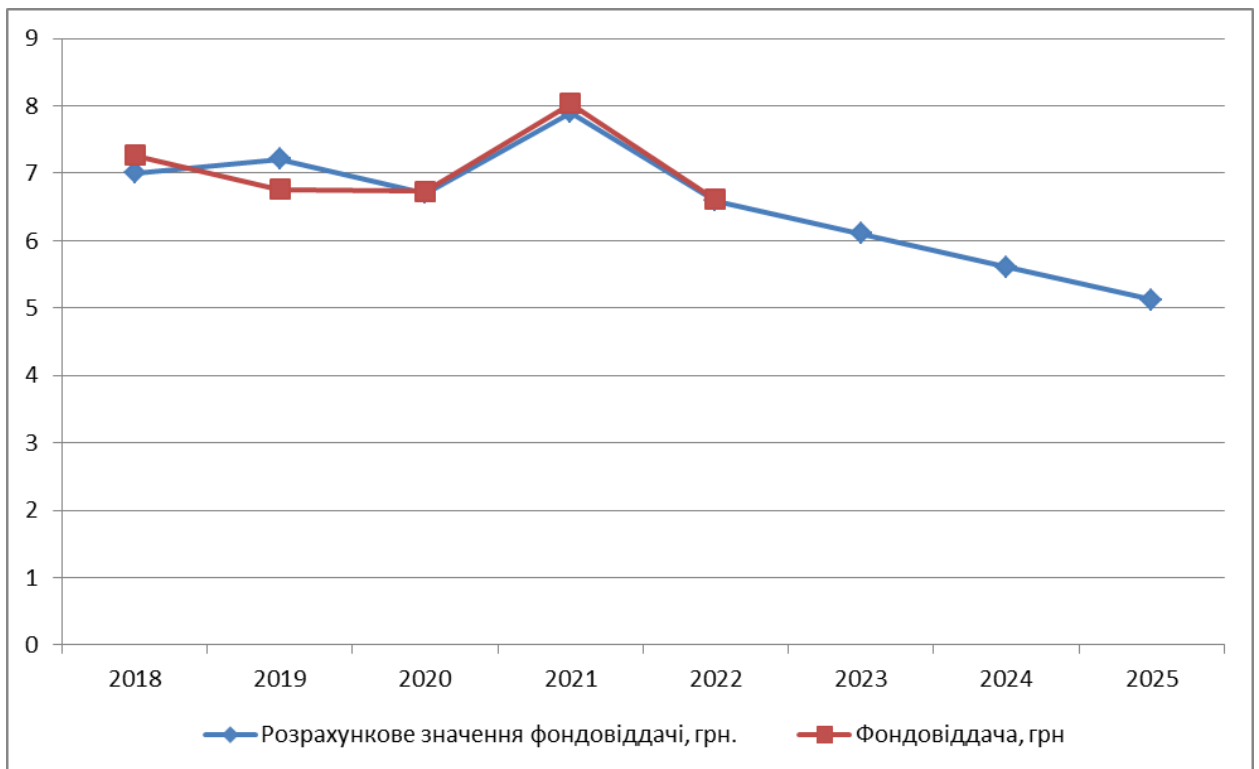

Рисунок 3.2 – Динаміка фактичних, змодельованих та зпрогнозованих даних фондівіддачі ПрАТ «Барський машинобудівний завод» з 2018 р. по 2023 р.

Результати, прогнозовані за моделлю (3.1), свідчать про подальше зниження фондівіддачі, що свідчить про зниження ефективності використання необоротних активів у майбутньому.

Узагальнюючи результати розробки заходів щодо удосконалення управління активами ПрАТ «Барський машинобудівний завод», можна зазначити, що було розглянуто інноваційний підхід до створення комплексної системи ефективного управління активами.

Була визначена ефективність різних джерел фінансування для придбання активів - машини контактного зварювання 2122N. Найменшу суму переоплати для ПрАТ «Барський машинобудівний завод» забезпечить використання прискореної амортизації за ануїтетною схемою лізингових платежів дорівнює 15771,25 грн., за стандартної схеми нарахування лізингових платежів з прискореною амортизацією сума переоплати становить 16625,3 грн. Повне погашення вартості придбання машини контактного

зварювання 2122N, відбудеться за 8 місяців за умови використання прискореної амортизації. Термін лізингової угоди розрахований на 36 місяців, повне погашення вартості придбання машини контактного зварювання 2122N без прискореної амортизації відбудеться за 31 місяць, що скорочує дію лізингової угоди на 5 місяців. Так за ануїтетною схемою нарахування лізингових платежів сума переплати дорівнює 42635,26 грн, а за стандартної схеми – 42118,1 грн.

Також була побудована модель залежності фондівдачі від основних факторів та здійснене прогнозування показника фондівдачі на 3-річний перспективний період. Відповідно до побудованої моделі, найбільший вплив на зміну ефективності використання засобів виробництва має коефіцієнт зносу основних засобів. Доведено, що зі збільшенням даного коефіцієнта рівень фондівдачі зменшиться на 45,8027 грн. Результати прогнозу фондівдачі на 2023-2025 рр. свідчать про подальше зниження фондівдачі, що свідчить про зниження ефективності використання необоротних активів у майбутньому.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання магістерської кваліфікаційної роботи було узагальнено та поглиблено теоретико-методичні положення, організаційно-практичні пропозиції щодо формування заходів управління активами підприємства та зроблено наступні висновки.

1. На основі теоретичного аналізу сутності категорії «активи» в економічній літературі та нормативно-правових актах, узагальнення та систематизації підходів науковців доцільно розглядати активи як сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей, які мають вартісний вираз і формуються за рахунок власних і позикових джерел фінансування, і систематично поновлюються, обслуговуючи виробничо-господарську діяльність і забезпечуючи її безперервність з метою досягнення економічних та соціальних вигід.

2. Основною метою управління активами підприємства є виявлення та задоволення потреби в окремих видах активів для забезпечення процесу функціонування та оптимізація їх складу для створення відповідних умов для ефективної господарської діяльності.

Управління активами підприємства пов'язане з прийняттям ефективних управлінських рішень, тому що розмір і динаміка активів є важливими критеріями для встановлення їх оптимальної структури. Управління активами передбачає також вплив на їх кількість і структуру, джерела фінансування з метою забезпечення ефективності та раціоналізації їх використання.

3. Аналіз активів підприємства здійснюється з метою формування оптимальної структури активів та забезпечення їх ефективного використання. Аналіз активів компанії проводиться в кілька етапів, за результатами яких можна робити аналітичні висновки для виявлення проблем у формуванні та використанні активів, а також відповідних управлінських рішень щодо

покращення ситуації, оскільки економічний розвиток підприємства визначається його активами.

4. Аналіз стану машинобудівних підприємств показав, що діяльність машинобудівних підприємств протягом 2018-2022 роках характеризується зростанням та спаданням обсягів. Питома вага машинобудування в структурі промисловості становить 5,2-7,2 %, що значно нижче від розвинутих країн, де частка машинобудування в середньому складає 25-45%. Незважаючи на те, що під час війни українське машинобудування перебуває в стані невизначеності, перспективи його відновлення вимагають бачення та стратегічного планування майбутнього розвитку на основі європейської зеленої економіки та принципів цифрової трансформації.

5. Об'єктом дослідження виступають активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод». В цілому, аналізуючи діяльність підприємства за 2020-2022 рр. можна відмітити зниження в 2022 році кількісних показників і часткове зростання показників ефективності використання ресурсів підприємства. Все це супроводжується отриманням відповідних фінансових результатів, позитивним є зростання прибутку від реалізації та чистого прибутку, показників рентабельності, що свідчить про ефективну господарську діяльність підприємства. Майновий стан ПрАТ «Барський машинобудівний завод» є задовільним. Результати аналізу показників ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчать про негативний стан ділової активності ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2022 році. Аналіз показників фінансової стійкості дозволяє зробити висновки, що в 2022 році спостерігається погіршення фінансової стійкості ПрАТ «Барський машинобудівний завод». ПрАТ «Барський машинобудівний завод» протягом 2020-2022 рр. є ліквідним та платоспроможним, однак негативним є зниження показників ліквідності в 2022 р.

Вартість підприємства ПрАТ «Барський машинобудівний завод» як цілісного майнового комплексу поступово знижується – в 2020 році вона

дорівнює 65952 тис. грн., а в 2022 році знижується до 55083,8 тис. грн., що є негативною тенденцією.

6. Необоротні активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод» у 2022 р. формуються за рахунок довгострокових зобов'язань та власного капіталу. Постійні оборотні активи формуються за рахунок власного капіталу та поточних зобов'язань. Змінні оборотні активи та витрати майбутніх періодів – за рахунок поточних зобов'язань. Тому можна вважати, що у 2022 р. на підприємстві використовується компромісна політика фінансування активів.

Аналіз структури активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» показав, що оборотні активи ПрАТ «Барський машинобудівний завод» мають більшу частку, ніж необоротні, тобто коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів у 2020 р. становив 6,10, в 2021 р. – 6,11, а в 2022 р. – 5,48. Структуру активів підприємства за 2020-2022 рр. можна визначити як «легку».

Аналіз структури необоротних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» показав, що найбільшу питому вагу в необоротних активах ПрАТ «Барський машинобудівний завод» становлять основні засоби: 96,52 % у 2020 р., 97,8 % у 2021 р. та 99,05 % у 2022 р.

Аналіз структури оборотних активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод», свідчить, що найбільшу питому вагу в оборотних активах має незавершене виробництво: 36,8% у 2020 р., 30,71 % у 2021 р. та 28,87 % у 2022 р., дещо менша частка виробничих запасів: 28,01 % у 2020 р., 25,55 % у 2021 р. та 29,94 % у 2022 р. Також значну частку має готова продукція: 13,11% у 2020 р., 14,89% у 2021 р. та 18,07 % у 2022 р. та дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги: 12,37 % у 2020 р., 13,82 % у 2021 р. та 10,12 % у 2022 р.

7. Аналіз показників рентабельності активів та капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчить, що рентабельність активів, оборотних активів, основних засобів, оборотних фондів, необоротних активів та власного капіталу ПрАТ «Барський машинобудівний завод» на протязі

досліджуваного періоду показує тенденцію до зростання, що позитивно характеризує ефективність господарської діяльності підприємства

Всі показники ефективності активів ПрАТ «Барський машинобудівний завод» свідчать про погіршення ефективності використання активів на підприємстві, що негативно характеризує його діяльність.

8. Було розглянуто інноваційний підхід до створення комплексної системи ефективного управління активами.

9. Була визначена ефективність різних джерел фінансування для придбання активів - машини контактного зварювання 2122N. Найменшу суму переоплати для ПрАТ «Барський машинобудівний завод» забезпечить використання прискореної амортизації за ануїтетною схемою лізингових платежів дорівнює 15771,25 грн., за стандартної схеми нарахування лізингових платежів з прискореною амортизацією сума переоплати становить 16625,3 грн. Повне погашення вартості придбання машини контактного зварювання 2122N, відбудеться за 8 місяців за умови використання прискореної амортизації. Термін лізингової угоди розрахований на 36 місяців, повне погашення вартості придбання машини контактного зварювання 2122N без прискореної амортизації відбудеться за 31 місяць, що скорочує дію лізингової угоди на 5 місяців. Так за ануїтетною схемою нарахування лізингових платежів сума переоплати дорівнює 42635,26 грн, а за стандартної схеми – 42118,1 грн.

10. Також була побудована модель залежності фондівддачі від основних факторів та здійснене прогнозування показника фондівддачі на 3-річний перспективний період. Відповідно до побудованої моделі, найбільший вплив на зміну ефективності використання засобів виробництва має коефіцієнт зносу основних засобів. Доведено, що зі збільшенням даного коефіцієнта рівень фондівддачі зменшиться на 45,8027 грн. Результати прогнозу фондівддачі на 2023-2025 рр. свідчать про подальше зниження фондівддачі, що свідчить про зниження ефективності використання необоротних активів у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сердечна С. М. Сучасні тенденції розвитку поняття активи та концепції щодо їх визначення. *Молодий вчений*. 2019. №5 (2). с. 564-573.
2. Вдовенко Л. Ефективність управління активами – основа зростання фінансового потенціалу підприємств аграрного сектора економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1203/1158> (дата звернення 15.10.2023).
3. Партин Г. О., Селюченко Н. Є. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2010. 332 с.
4. Сердюков К.Г., Андруха К.С. Управління активами та пасивами підприємства в сучасних умовах. *Соціально-економічний розвиток системи фінансів і управління в інноваційному середовищі: проблеми, ефективність, перспективи : матеріали ІХ симпозиуму*. Харків. : ХІФ КНТЕУ, 2016. С. 9-14.
5. Поліщук М.П., Михайленко П.П. Основи підприємницької діяльності. Житомир: ЖІТІ, 2000. 172 с.
6. Олійник Т.О., Мірошниченко О.В. Основні напрями підвищення ефективності управління активами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 21. С. 73-77.
7. Оцінка активів підприємства: навчальний посібник / Ю.В. Панасовський, Б.А. Семененко, О.М. Теліженко та ін.; за заг.ред. Ю.В. Панасовського. Суми: Університетська книга, 2009. 512 с.
8. Бланк І. О. Управління активами та капіталом підприємства. Київ : Ніка-центр, Єльга, 2003. 448 с.
9. Репіна І.М. Активи підприємства: категоріальний аналіз та систематологія. *Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. Спец. вип.: Економіка підприємства: теорія і практика*. 2008. Ч. II. С. 548-553.
10. Іванчук Н.В. Формування активів підприємства. *Наукові записки. Серія «Економіка»*. 2008. Вип. 10. Ч. 2. С. 109-121.

11. Лисевич С.Г. Оцінка стану активів підприємства та управління ними. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні науки.* 2013. Вип. 1 (6). Том 2. С. 206-210.
12. Петруня Н.В. Концептуальні підходи до визначення сутності активів підприємств. *Облік і фінанси АПК.* 2011. № 1. С. 120-124.
13. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент : підручник. 2-ге вид., стер. Київ, 2013. 375 с.
14. Стоянова О.Г. Методологічні основи управління оборотними активами підприємства. *Інвестиції: практика та досвід.* 2014. № 7. С. 7-16.
15. Медведовський В.В. Система управління активами підприємств водопостачання і водовідведення. *Комунальне господарство міст.* 2010. № 96. с. 294-301.
16. Школьник І. О., Боярко І. М., Дейнека О. В. та ін. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
17. Каціман С.О., Шаманська О.І. Вдосконалення системи управління активами підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки.* 2017. Вип. 20. С. 357-361.
18. Загальні вимоги до фінансової звітності: *Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1.* URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 17.10.2023).
19. Скоробогатова В.В. Сутність категорії «активи»: аналіз наукових джерел. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* 2011. № 3 (21). Ч. 2. С. 338-348.
20. Жук О.С. Оцінка стану та структури активів підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка».* 2016. Вип. 3(31). С. 16-20.
21. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 528с.

22. Камінська І.М., Дорош В.Ю., Ковальчук А.Ю. Активи підприємства: морфологічний аналіз категорії, склад та класифікація. *Економічний форум*. 2019. №3. с. 136-143.
23. Савицька О.В. Аналіз активів підприємства. *Аналіз господарської діяльності підприємства*. 2006. С. 438-441.
24. Чемчикаленко Р.А., Майборода О.Є., Люткіна А.В. Оцінка ефективності управління активами та пасивами підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. №11. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/78.pdf (дата звернення 18.10.2023).
25. Ковальчук Н. О., Федішин М. П., Жаворонок А. В. Теоретичні аспекти аналізу складу, структури активів та джерел їх фінансування. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 23. С. 64-69.
26. Петруня Н.В. Класифікація активів підприємств з урахуванням міжнародних стандартів фінансової звітності. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2010. № 1. с. 235–242.
27. Шифріна Н.І. Класифікація активів підприємства за рівнем ліквідності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. № 34. С. 348-350.
28. Пюро Б. І., Шірінян Л. В. Стратегія управління активами підприємства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. 29 (68). № 6. С. 78-82.
29. Бондаренко Н. В., Чемчикаленко Р. А., Сіренко Д. О. Оцінка основних завдань управління активами та пасивами підприємства в сучасних умовах. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 7. С. 8-10.
30. Крилова І. І. Підвищення ефективності управління активами підприємств сфери водопостачання та водовідведення як фактор сталого розвитку підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 15. С. 113-120.
31. Насібова О. В., Дзюба В. М. Теоретичні основи управління активами і пасивами підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 11. С. 21-25.

32. Методологічні основи оцінки рівня капіталізації суб'єктів господарювання: монографія / за наук. ред.. д.е.н., проф. М.А.Козоріз. Львів, 2008. 290с.
33. Ніколайчук О. А., Зозуля В. А., Кушнірук А. В. Удосконалення управління активами підприємства у контексті зростання ринкової вартості. *Економічні горизонти*. 2022. Вип. 2 (20). С. 12-32.
34. Чернецька С. А. Аналіз активів підприємства. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2013. № 3. С. 332-336.
35. Кремень О. І., Мосійчук Р. Л., Кремень В. М. Комплексний аналіз ефективності управління активами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 8. С. 202-210.
36. Кривов'язюк І. В., Пустовіт Ю. Г. Діагностика активів в економіці сучасного підприємства. *Економічний форум*. 2018. № 4. С. 243-251.
37. Хома І. Б. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2018. 344 с.
38. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 30.10.2023).
39. Кушніренко О. М., Гахович Н. Г. Стратегічні напрями повоєнного відновлення машинобудування в Україні. *Економіка та управління*. 2023. Вип. 56. С. 5-15.
40. Пілявоз Т.М., Захарченко О.М. Багатофакторна модель ефективності використання необоротних активів підприємства. *Тези Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи»*, Вінниця, ВНТУ, 2023. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2024/paper/view/> (дата звернення 25.11.2023).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Фінансова звітність
малого підприємництва

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Барський машинобудівний завод"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2023.01.01
Територія		за КАТОТТГ	14307570
			UA050600 100100598 21
Організаційно- правова форма господарування	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво радіаторів і котлів центрального опалення	за КВЕД	25.21

Середня кількість працівників, осіб: 123

Одиниця виміру: тис.грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон: 23000, Вінницька обл., Барський р-н, м. Бар, вул.Каштанова, 5,
(04341)2-24-321. Баланс
на 2022 р.
Форма №1-мКод за 180100
ДКУД 6

Актив	Код рядк а	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	9	3,3
Первісна вартість	1001	1207	1212,9
Накопичена амортизація	1002	(1198)	(1209,6)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	325	135,4
Основні засоби	1010	14859	14408,9
первісна вартість	1011	67805	70258,7
знос	1012	(52946)	(55849,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	15193	14547,6
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	66052	61299,1
у тому числі готова продукція	1103	13823	14408,4
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	12832	8071,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	534	0

у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2046	1775,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	4573	6968
Витрати майбутніх періодів	1170	6617	1070,6
Інші оборотні активи	1190	183	555,6
Усього за розділом II	1195	92837	79740
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	108030	94287,6

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7500	7500
Додатковий капітал	1410	59400	45008,6
Резервний капітал	1415	51	51,4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	921	2523,8
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	67872	55083,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	3179	4870,2
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	24497	21196,3
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	5633	4821,8
розрахунками з бюджетом	1620	1381	1550,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	70	305,3
розрахунками зі страхування	1625	592	327,4
розрахунками з оплати праці	1630	1720	1197,4
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3156	5240
Усього за розділом III	1695	36979	34333,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	108030	94287,6

2. Звіт про фінансові результати
за 2022 рік
Форма №2-м

Код за 180100
ДКУД 7

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	98370	120669
Інші операційні доходи	2120	1500	3228
Інші доходи	2240	0	8
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	99870	123905
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(81687,4)	(106689)
Інші операційні витрати	2180	(16222,6)	(16093)
Інші витрати	2270	(5,3)	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(97915,3)	(122782)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1954,7	1123
Податок на прибуток	2300	(351,9)	(202)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	1602,8	921

Керівник Лук Ілля Григорович

Головний бухгалтер Гонтар Василь Іванович

**Фінансова звітність
малого підприємництва**

Підприємство Приватне акціонерне товариство
"Барський машинобудівний завод"

Територія

**Організаційно-
правова форма** Акціонерне товариство

господарювання

**Вид економічної
діяльності**

**Дата (рік,
місяць, число)**

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

2022.01.01

14307570

230

Середня кількість працівників, осіб: 226

Одиниця виміру: тис.грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон: 23000, Вінницька обл., Барський р-н, м. Бар, вул.Каштанова, 5, (04341)2-24-32

1. Баланс
на 31.12.2021 р.
Форма №1-м

Код за ДКУД 180100
6

Актив	Код рядк а	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	125	9
Первісна вартість	1001	1187	1207
Накопичена амортизація	1002	(1062)	(1198)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	392	325
Основні засоби	1010	14343	14859
первісна вартість	1011	65894	67805
знос	1012	(51551)	(52946)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	14860	15193
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	70678	66052
у тому числі готова продукція	1103	11882	13823
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	11209	12832
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0	534
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2059	2046
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	4973	4573
Витрати майбутніх періодів	1170	1377	6617

Інші оборотні активи	1190	348	183
Усього за розділом II	1195	90644	92837
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	105504	108030

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	205	7500
Додатковий капітал	1410	63859	59400
Резервний капітал	1415	51	51
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1837	921
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	65952	67872
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	5743	3179
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	21197	24497
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	6014	5633
розрахунками з бюджетом	1620	1486	1381
у тому числі з податку на прибуток	1621	65	70
розрахунками зі страхування	1625	530	592
розрахунками з оплати праці	1630	1298	1720
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3284	3156
Усього за розділом III	1695	33809	36979
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	105504	108030

2. Звіт про фінансові результати
за 2021 рік
Форма №2-м

Код за ДКУД 180100
7

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	120669	107599
Інші операційні доходи	2120	3228	3205
Інші доходи	2240	8	0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	123905	110804
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(106689)	(94104)
Інші операційні витрати	2180	(16093)	(15768)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(122782)	(109872)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1123	932
Податок на прибуток	2300	(202)	(187)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	921	745

Керівник Лук Ілля Григорович

Головний бухгалтер Гонтар Василь Іванович

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Барський машинобудівний завод"	за ЄДРПОУ	14307570
Територія	Вінницька область, м.Бар	за КОАТУУ	0520210100
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво машин і устаткування для виготовлення харчових продуктів і напоїв, перероблення тютюну	за КВЕД	28.93

Середня кількість працівників: 241

Адреса, телефон: 23000 м. Бар, вул.Каштанова, 5, (04341)2-24-32

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку **v**
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	111	125
первісна вартість	1001	1 044	1 187
накопичена амортизація	1002	(933)	(1 062)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	94	392
Основні засоби	1010	16 835	14 343
первісна вартість	1011	63 814	65 894
знос	1012	(46 979)	(51 551)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	30	30
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	17 070	14 890
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	66 891	70 678

Виробничі запаси	1101	24 087	25 387
Незавершене виробництво	1102	29 267	33 409
Готова продукція	1103	13 537	11 882
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12 561	11 209
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	1 175	1 352
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	884	707
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	583	4 973
Готівка	1166	9	9
Рахунки в банках	1167	574	4 964
Витрати майбутніх періодів	1170	0	1 377
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	88	348
Усього за розділом II	1195	82 182	90 644
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	99 252	105 534

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	205	205
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	25 637	25 637
Додатковий капітал	1410	42 889	38 222
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	51	51
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 131	1 867
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	69 913	65 982
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6 033	5 743
Довгострокові забезпечення	1520	0	0

Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	6 033	5 743
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	10 047	21 197
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	7 290	6 014
розрахунками з бюджетом	1620	973	1 486
у тому числі з податку на прибуток	1621	135	65
розрахунками зі страхування	1625	381	530
розрахунками з оплати праці	1630	1 438	1 298
одержаними авансами	1635	2 053	2 383
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	555	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	569	901
Усього за розділом III	1695	23 306	33 809
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	99 252	105 534

Примітки: даних немає

Керівник Лук Ілля Григорович

Головний бухгалтер Гонтар Василь Іванович

Підприємство

Приватне акціонерне товариство "Барський
машинобудівний завод"

за ЄДРПОУ

14307570

Звіт про фінансові результати**(Звіт про сукупний дохід)**

за 2020 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	107 599	126 201
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(94 104)	(110 463)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:	2090	13 495	15 738
прибуток			
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3 203	7 138
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(7 643)	(8 652)
Витрати на збут	2150	(2 160)	(3 321)
Інші операційні витрати	2180	(3 429)	(6 877)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	3 466	4 026
прибуток			
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2	1
Інші доходи	2240	0	16
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(2 536)	(2 536)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)

Інші витрати	2270	(0)	(16)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	932	1 491
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-187	-360
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	745	1 131
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	745	1 131

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	71 690	89 968
Витрати на оплату праці	2505	24 350	29 575
Відрахування на соціальні заходи	2510	5 098	5 849
Амортизація	2515	5 878	6 198
Інші операційні витрати	2520	2 807	8 867
Разом	2550	109 823	140 457

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	821 988	821 988
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	921 988	821 988
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,906340	1,375930
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,906340	1,375930
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Примітки: даних немає

Керівник Лук Ілля Григорович

Головний бухгалтер Гонтар Василь Іванович

Додаток Б

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА НАЯВНІСТЬ ТЕКСТОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Назва роботи: «Удосконалення управління активами машинобудівних підприємств (на прикладі приватного акціонерного товариства «Барський машинобудівний завод»)»

Тип роботи: МКР

(БДР, МКР)

Підрозділ кафедра підприємництва, логістики та менеджменту

(кафедра, факультет (інститут), навчальна група)

Показники звіту подібності Unicheck

Оригінальність	90,85 %	Схожість	9,15 %

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне)

- Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.
- Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання.
- Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Особа, відповідальна за перевірку _____

(підпис)

Пілявоз Т.М.

(прізвище, ініціали)

Ознайомлені з повним звітом подібності, який був згенерований системою Unicheck щодо роботи.

Автор роботи _____

(підпис)

Захарченко О.М.

(прізвище, ініціали)

Керівник роботи _____

(підпис)

Пілявоз Т.М.

(прізвище, ініціали)

Додаток В

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ

до магістерської кваліфікаційної роботи

на тему:

**«Удосконалення управління активами машинобудівних підприємств
(на прикладі приватного акціонерного товариства «Барський
машинобудівний завод»)»**

Виконав: студент 2 курсу, групи МБА-22м
спеціальності 073 «Менеджмент»
Захарченко О.М. _____

Керівник: к.е.н., доц. каф. ПЛМ
Пілявоз Т.М. _____